

Södermanlands-Nerikes Nation
Majhälsning till landsmännen 75 - 2002

Södermanlands-Nerikes Nation
Majhälsning till landsmännen 75 - 2002

Innehåll

Glad vår!	3
Från Höst till Vår, av Anders Frigell	5
Nationens föreningar	6
Något om namn på större orter i Närke och Sörmland, av Svante Strandberg	7
Blev nationens inspektör felaktigt dömd - biskopsval med anonyma brev, av Anders Frigell	11
Uppväxt och utbildning, av Lennart Bodström	17
Världsmästare i TV-underhållning, av Harald Rydberg	23
Lundeq. och Wallinarna, av Harald Rydberg	28
Avlidna landsmän	29
Hedersledamöter 1993-2002	29
Från Vår till Vår, av Carl-Fredrik Hamilton	30
Nationens ekonomi, av Stefan Jansson	37
Nationens ämbetsmän och nämnder	39
Nya medlemmar i Seniorföreningen	42
Register för årgångarna 1993-2002	44

Glad Vår!

Så hade jag tänkt mig: detta blir min sista Majhälsning. Efter tio år kan det vara dags att lämna över till yngre krafter och nya idéer. Det är lätt att köra fast i en motivkrets, för min del personer, hus och ortnamn. Så även denna gång. Kanske har du själv funderat på om Örebro har något med pengar att göra eller om Södertälje grundades av Olov Trätälja på väg från skogsröjning i Värmland till stockholmen. Svante Strandberg reder ut frågorna. Anders Frigell arbetar inte bara med aktuell affärsjuridik utan rotar även gärna i gamla affärer. En fråga som engagerade hela vårt land i början av 1950-talet var de anonyma brev som cirkulerade vid valet till biskop i Strängnäs. Med hjälp av ny DNA-analys han man nu kommit fram till att det inte var Helander som slickade igen breven.

I år låg det nära till hands att kontakta Lennart Bodström och be om ett bidrag, eftersom hans memoarer *Mitt i stormen* kommit ut på sommaren 2001. Där beskriver och förklarar, även försvarar, han sin verksamhet som TCO-chef, utrikesminister och utbildningsminister samt ambassadör i Norge. I årets Majhälsning skildrar han sin tuffa men lyckliga barndom och ungdom i Strängnäs - en tänkvärd läsning för dagens ungdom.

Nationens behov av utökade lokaler behandlas i första numret av årets Aktuellt. Eftersom det bör vara omöjligt att bygga till nationshuset eller något av de andra husen, föreslår jag att man återuppbygger det hus som revs 1962 och som stod där det nu är en parkeringsplats - ett Carthago Rediviva. Därigenom skulle man också återfå den fina gårdsbildning som fanns framför nationshuset. En som bodde i Kartago i början av 1950-talet var Torbjörn Axelman. Han hörde av sig om förra årets artiklar om huset och denna kontakt föranledde mig att fråga vidare om vad som hänt medan och sedan han var en superkändis inom TV-världen. Jag hoppas att Du som läsare ursäktar att jag brett ut mig lite extra om detta. Detsamma gäller min utredning om far och son Wallin, tidigare aktiva landsmän och ägare till Lundequistiska bokhandeln. Utrymmet tillåter inte några nekrologer över de andra bemärkta män och kvinnor som avlidit sedan sist.

För det som nyligen hänt på nationen svarar Förste och Andre kurator. Detta är det aktuella och framåtblickande och ett värdefullt bidrag för den som vill ta del av den levande nationen och dess mångskiftande verksamhet. Listan på ämbetsmän är lång och man inser nationens betydelse som utbildare vid sidan av institutionerna. Allt detta borde hjälpa till när man i efterhand försöker minnas vad man gjorde och vad som hände när man själv var aktiv student - i allmänhet tas det inte upp som man inte vill minnas, vilket kan vara en tröst. På slutet kan vi se att Seniorföreningen ständigt får ny påfyllning, förhoppningsvis av sådana som vill hålla kvar kontakten med nationen.

Redaktören

Majhälsning till landsmännen startade år 1928. Den utges sedan 1974 av Södermanlands-Nerikes nations Seniorförening. Register för tidigare årgångar finns i Majhälsning 1937, 1947, 1957, 1967, 1982, 1992 och 2002.

Majhälsningen distribueras genom

Södermanlands-Nerikes nation

S:t Olofsgatan 16

753 12 Uppsala

Tel.: 018/15 40 60

Fax.: 018/15 40 64

Hemsida: <http://www.nerike.se>

e-post: sekr@snerike.se

Seniorföreningens styrelse

Anders Frigell (ordf.)
 Lena Trotzig Andersson
 Per Carlsson
 Peter Forsgren
 Per Göran Forsberg
 Lars Gombrii
 Charlotta Leijonhufvud
 Jöran Rehn
 Lotta Snickare

Inspektör
 Leif Lewin

Skattmästare
 Gunnar Ekman

Förste kurator:
 Carl-Fredrik Hamilton
1Q@snerike.se

Seniorföreningens ordf.:
 Anders Frigell
 S:t Johannesg. 12
 753 12 Uppsala
 018/ 14 45 04

Majhålsningens redaktör
 Harald Rydberg
 Blåhakevägen 17 A
 756 52 Uppsala
 018/ 32 01 36

Seniorföreningen är öppen för nya och gamla landsmän och landsmaninnor och andra intresserade och gynnare av nationen. Detta betyder att Du kan uppmana de vänner som gärna följer eller vill följa med på nationens fester att bli medlemmar i vår förening. Föreningens postgironummer är 2 59 06-9. Medlemsavgiften är 54 kr (Obs!) för årsbetalande och 300 kr för ständigt medlemskap.

Från höst till vår

Av Anders Frigell

Vid en snabb tillbakablick kan konstateras att Seniorföreningen, sedan jag senast skrev, inte gjort sig lika bemärkt som en annan förening nämligen al-Qaida. Så gick ju årsmötet med efterföljande middag relativt obemärkt förbi i jämförelse med rasande skyskrapor. Ett är dock säkert att årsmötet är ett oförglömligt minne för alla oss som deltog. Tänk bara att styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Och sent kommer vi glömma Erik Rolfhamres kommunalgubbe från Gimo.

Styrelsen har ju velat få en bättre kontakt mellan de aktiva nationsmedlemmarna och Seniorföreningen. Tanken är att vi skall ansvara för eller delta i vissa av nationens aktiviteter. Vi kan komma och berätta om intressanta saker, ty många av föreningens äldre medlemmar har värdefull kunskap att dela med sig. Vi började optimistisk med en test. Jag skulle hålla föredrag om Helenderaffären och om mordet på Greta Eriksson. Dick Helander var nationens inspektör på fyrtio- och femtioalet och Greta Eriksson var vaktmästarfru på tjugo- och trettioalet. Vid de två tillfällen då jag skulle besöka nationen blev det inställt på grund av för få anmälda. Det var bara fyra, fem stycken av vilka märktes kuratorerna och den programansvarige.

Men trägen vinner. Den 26 februari i år besökte advokaterna Tom och Hanna Placht (Hanna med bifirma Pontén), Lars Ekman och jag T-träffen. Min kompanjon, norrländskan Anna Romell Stenmark, var också med. Programpunkten var betitlad "Vill Du bli advokat?" Till vår stora glädje var intresset stort. Tanken var att vi skulle dela med oss av vår yrkeserfarenhet och svara på frågorna: varför blev jag advokat? vad skall jag tänka på i utbildningen? vilka egenskaper gör mig lämplig eller olämplig till advokat? och slutligen: hur skall jag upprätta en ansökan till en advokatbyrå och hur skall jag genomföra anställningsintervjun? Intresset var stort det kunde jag se på de intensiva blickarna hos dem som lyssnade och förstod av de många vettiga frågorna.

Juristerna Anders Frigell och Anna Romell Stenmark informerade juridikstudenter vid träffen den 26 februari 2002.

Detta gav mersmak och jag hoppas att vi skall kunna få andra yrkesgrupper bland föreningens medlemmar att besöka nationen med ett liknande program. Jöran Rehn har lovat att hålla i "Vill Du bli lärare?", som blir nästa programpunkt. 2 Q Annemo Huss och jag kom under T-träffen på en bra idé. Seniorföreningen skall försöka inrätta en Mentorbank dit unga nationsmedlemmar kan anmäla intresse att få en mentor inom det yrke han eller hon vill arbeta. Vi utreder för närvarande tekniken – det skall naturligtvis delvis skötas av datorer och jag återkommer om detta och hoppas på stort intresse bland alla kloka gamla landsmän.

Annars har det inte hänt mycket anmärkningsvärt än att årsmötet sedvanligt överskred budget. Men nu ser vi framåt mot att överskrida budget för Kamratmötet, till vilket jag utgår från att Du anmält Dig när Du läser detta. Då skall vi njuta av Mohrens sista suck och sedan skall vi sucka tillsammans på nationen. Dessa suckar skall jag berätta om i nästa Majhälsning. Om jag blir omvald på årsmötet vill säga.....

Nationsföreningar

IF Trikadien	
Ordförande:	Gustav Karlberg
HB:s Vänner	
Ordförande:	Olle Nordberg
Sekreterare:	Henrik Ågren
Vännerna från Nyköping	
Ordförande:	Alexandra Augst
Södertälje förening, Telge Tokar	
Ordförande:	Johanna Åkerfeldt
Sekreterare:	Kristina Bäckström
Vännerna från V Sörmland	
Ordförande:	
Vi från Stan	
Ordförande:	Jesper Göthe
Strängnäs-föreningen	
Ordförande:	Jonas Landström
Sekreterare:	Nicklas Korsell
Kamraterna från Örebro:	
Ordförande:	Anders Johansson
Torshälla Eskilstuna Kamratförening:	
.....	Karin Stenstam
HB:s Anförare:	Anna Krafft
SNQFC:	Emma Syrén
SISN:	Hemming Lindell

Något om namn på större orter i Närke och Sörmland

Av Svante Strandberg

Närkes och Sörmlands stadsnamn har i regel inte avsett stadssamhällen redan vid sin tillkomst. Askersund var sålunda en socken långt innan staden Askersund uppstod. Namnet *Flen* hade burits av en by ända sedan forntiden och av en socken sedan medeltiden, innan det 1949 också blev namnet på en stad. *Strängnäs* var i begynnelsen namnet på ett näs i Mälaren. Namnet *Örebro* får antas ha fungerat som bronamn, innan det började användas om den viktiga centralorten vid Svartån. Samhällshistoriska förhållanden, inte språkliga, har i allmänhet bestämt vad som blivit eller inte blivit namn på städer. Likafullt finns det språkliga mönster som gärna uppträder just bland stadsnamn: sådana är efterlederna *-hamn*, *-köping* och *-stad* och förleder som erinrar om medlemmar av kungahuset. I Närke och Sörmland finner vi få exempel på sådana bildningar, men köpingsnamnet *Malmköping* (till by- och sockennamnet *Malma*) och stadsnamnen *Nyköping* (se nedan) och *Nynäshamn* kan anföras i sammanhanget. Sammansättningen med *-hamn* är bildad till *Nynäs*, namnet på en närbelägen herrgård i Ösmo socken; vid den unga staden finns en god naturlig hamn.

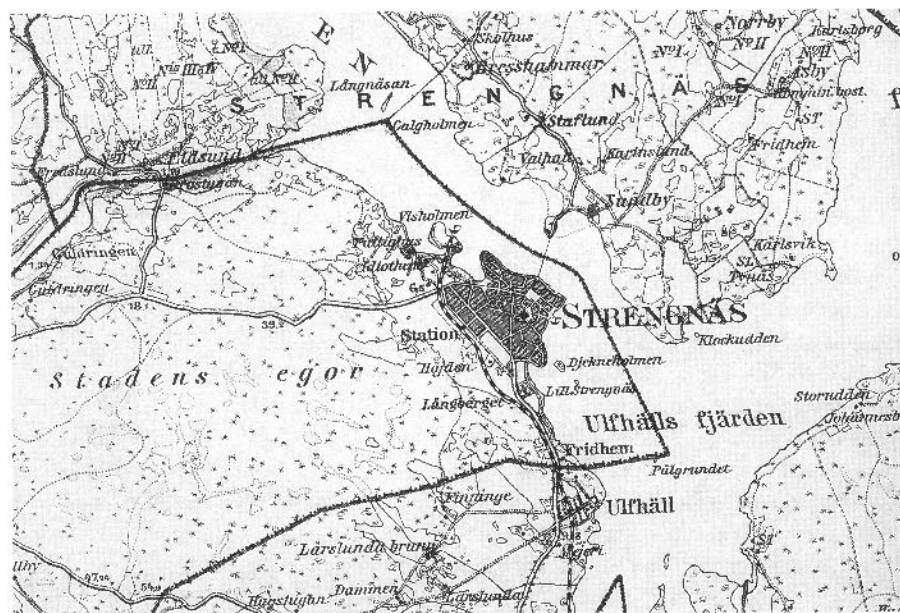
Landets huvudstad ligger ju till en del i Sörmland. Dess namn innehåller välkända element, *stock* och *holm* 'holme', men den sakliga förklaringen till *Stockholm* är ingalunda självklar. Ett framlagt tolkningsförslag tar fasta på att ordet *stock* i ortnamn kunnat brukas om spänger eller broar av enklare konstruktion. Som ursprunglig namnbärare har man tänkt sig Gamla stan eller någon holme i dess närhet.

I *Stockholm* har vi sannolikt ett gammalt önamn som med tiden övergått till att vara bebyggelsenamn. Efterleden *-holm* har en annan bakgrund i stadsnamnet *Katrineholm*. Sedan gården Fulbonäs hade blivit säteri utbyttes på 1600-talet dess namn – som väl gav mindre önskvärda associationer – mot det mera ståndsmässiga *Katrineholm*. Det nya ortnamnets förled erinrar om Catharina Gyllenborn eller hennes dotter Catharina von der Linde eller möjligen om båda dessa adelsdamer. Efterleden *-holm* kan i herrgårdsnamn ha en mycket schablonmässig prägel, men i fallet *Katrineholm* ter den sig åtminstone i viss grad topografiskt motiverad; säteriet ligger vid en upphöjning – låt vara föga framträdande – på en udde i sjön Näsaren.

Det tidigt betygade namnet *Örebro* innehåller ett *ör* med betydelsen 'grus(mark)' eller 'grusbank, sandbank'. "Dess läge vid segelled, på en sandås, som, å ömse sidor omgifven af kärr, erbjöd den bästa och nästan den enda kommunikationen mellan trakterna söder och norr om Hjälmarén, hade där tidigt framkallat en handelsrörelse, och den var sedan, då de äldre landskapslagarna uppskrefvos, det ställe, där konungarna på sin eriksgata skulle emottaga hyllning af landets inbyggare", framhåller Carl Gustaf Styffe i tredje upplagan (1911) av sitt klassiska arbete *Skandinavien under unionstiden*.

Att Strängnäs, stiftets biskopssäte och mötesplatsen för det forna sörmländska landstinget, varit en ort av rang och betydelse framgår redan av den väldiga mängd

medeltida urkundsbelägg för stadens namn som samlats i Ortnamnsarkivet. Detta namn har lockat till en rad olika tydningsförslag, redovisade och kritiskt granskade av Jöran Sahlgren i Strängnäs stads historia (1959). Sahlgren har själv framlagt och underbyggt en tilltalande tolkning som utgår från ordet *sträng* i betydelsen '(jakt)snara'; med sådan innebörd är *sträng* belagt i olika medeltida landskapslagar och i Magnus Erikssons landslag från 1300-talet. "Med strängar fångades framför allt djur med stora greniga horn. Det finns anledning att antaga att högdjuren hade sitt stråk från Uppland till Södermanland över Aspön, Tosterön och Strängnäs. Strängar uppsatta på detta näs måste ha givit god fångst. Att högdjuren fällt eller fångats just på näs, visa de talrika ortnamn, som sluta på näs och som förra leder innehålla älgens, hjortens eller hindens namn."

Strängnäs stad på näset vid Mälaren. Utsnitt ur gamla ekonomiska kartan för Åkers härad. Uppmått 1897, tryckt 1902.

I fall som *Eskilstuna* och *Södertälje* är stadsnamnets nuvarande form resultatet av en utvidgning. När *Eskilstuna* först framträder i källorna kallas orten ännu *Tuna*. År 1266 möter vi den sammansatta formen *Eskilstuna*, vars förled erinrar om Sankt Eskil, en av Sörmlands apostlar. *Tuna* är en pluralform av *tun* '(in)hägnad'. Vad detta ord åsyftar i våra *-tuna*-namn har varit föremål för mycken diskussion. Namnbärarna har kunnat ha olika karaktär; det kan ha varit fråga om inhägnade tingsplatser eller kultplatser, stora gårdar, administrativa centralorter eller inhägnader för husdjur, för att nämna några av de viktigaste alternativen.

Det gamla namnet på Södertälje är *Tälje*. Orten i fråga omtalas av Adam av Bremen (1000-talet) med den latiniserade namnformen *Telgas*. Till grund för *Tälje* ligger ytterst ett *talg-* som sammanhänger med verbet *tälja* 'skära' och har grundbetydelsen 'inskränning, nedskärning, skåra'. Man har tänkt sig att *talg-* antagit betydelsen 'vik'. En långsträckt Mälarvik sträcker sig norrifrån in i Södertälje, och söderifrån går en annan fjärd fram mot staden.

Räfsnäs ett stycke norr om det nuvarande Mariefred var sätesgård för riksföreståndaren Sten Sture den äldre. Genom hans försorg uppfördes på 1490-talet ett kartusiankloster som förbands med den heliga jungfrun och erhöll namnet *Mariefred* (*Monasterium pacis Mariae*) 'Marias frid (den frid Maria förlänar)'. Staden på samma plats fick sina privilegier 1605.

Trosa har länge varit namn på såväl en socken som en stad. Det har ännu inte fått någon allmänt vedertagen förklaring; mycket talar dock för att *Trosa* under forntiden varit namnet på Trosaan mellan Vagnhärad och havet. Den medeltida staden Trosa låg vid Trosa landsförsamlings gamla kyrka, sålunda längre in i landet än det nuvarande samhället.

Andra förutvarande naturnamn är *Askersund* och *Oxelösund*. Det idylliska Askersund fick stadsrättigheter 1643. Den nuvarande namnformen går tillbaka på ett fornsvenskt *Askasund* 'sundet där det växer ask'; den passage som äldst burit namnet bör vara sundet mellan sjöarna Viken och Alsen. På denna vattenarm syftar också förleden i häradnamnet *Sundbo*. Askersund ligger i nämnda härad och var under medeltiden dess tingsplats. Namnet *Oxelösund* avsåg en gång ett sund vid Oxelö ('ön där det växer oxel'), som numera är sammanväxt med fastlandet. Ett brev utfärdat 1438 låter oss veta att rikets råd skulle sammanträda i *Oxlösund* pingstdagen samma år.

Naturbeskrivande ortnamn är också *Flen* och *Nacka*. Namnet *Flen* sammanhänger med det gamla nordiska adjektivet *flen* 'kal, bar' och norskans *flein* 'bar fläck' och åsyftar stora nakna bergsryggar, "vågor av sten", uppe på den höjd där Flens kyrkby låg långt fram i tiden. *Nacka* blev stad 1949, men dess namn är mycket äldre. Det innehåller eller utgår från ordet *nacke* med syftning på en terrängformation som fört tanken till en nacke. Att människan använt ord för olika kroppsdelar vid beskrivningen av inslag i landskapet är välbekant. Vi har ju ord eller uttryck som *bergsrygg*, *bergets fot*, *bergets hjässa*, *havsarm* och ortnamn som *Knäred*, *Långhalsen* och *Torshälla huvud*. Frågan är om det finns någon yttre mänsklig kroppsdel som inte har använts för jämförelse med någon terrängformation.

Torshälla är en förvrängning av ortens medeltida namn, *Torshargh*, som innehåller det hedniska gudanamnet *Tor* och *harg*; en tvistefråga är om ortnamnselementet *harg* i detta fall har sin ursprungligare betydelse 'stengrund, stenmark' e.d. eller i stället åsyftar en kultplats där Tor dyrkats.

En bebyggelsehistoriskt intressant kategori tillhör stadsnamnet *Kumla*. Det innehåller en ålderdomlig pluralform av ordet *kummel* '(minnes)märke', i fornsvensk gestalt *kum(b)l*. Detta ord uppträder flerstädes i svenska runinskrifter, så t.ex. på en

sten vid Stäringe (Årdala socken) som omtalar ett *kuml* rest efter en Gerbjörn. I sitt monumentalaste arbete om Kumlabygdens ortnamn och äldre bebyggelse (1967) har professor Lars Hellberg utförligt behandlat det närkiska by- och sockennamnet *Kumla*; detta kom 1942 att också användas om landskapets yngsta stad. Han vill leda namnets ursprung ända från den äldre järnåldern och tänker sig att det i begynnelsen avsett ägomark: "Sannolikt betyder *Kumla* (-*kumla*) 'odlingarna (odlingen) vid *kumlen*' och ordet *kummel* har då rimligtvis vanligen avseende på resta stenar eller andra gravminnesmärken, som innehålla dylika."

När ortnamn väl hunnit bli etablerade, brukar de ha stor förmåga att överleva växlingar i tiden och rummet. Opåverkade av landskapets och samhällets förändring kan de vittna om vad som varit men inte längre är. Ett exempel på detta är *Nyköping*, namnet på en av våra äldsta städer. Vid sin tillkomst avsåg ortnamnet en nytillkommen marknadsplats eller köpstad, men i dag är det oerhört länge sedan köpingen var nyanlagd och otaliga handelsplatser är nyare än Nyköping.

Eftersom Närke inrymmer endast tre städer skall jag här också beröra tätortsnamnen *Hallsberg* och *Laxå*. *Hallsbergs* socken har lånat sitt namn från prästgården där den medeltida kyrkan restes. En tredje användning, om en järnvägsstation, fick namnet på 1800-talet. Stationssamhället har, heter det i C. M. Rosenbergs geografiskt-statistiska handlexikon från 1880-talet, "från V. stambanans öppnande 1862 uppvuxit till en betydande handelsplats med köpingslikt utseende och räknar en folkmängd af omkring 800 personer". Vid tolkningen av namnet *Hallsberg* har Lars Hellberg framhållit att prästgården ligger invid en bebyggelse kallad *Berga* (äldre *Berg*) och en gång har brutits ut ur detta *Berg(a)*; han tänker sig att prästgårdsnamnet *Hallsberg* – som vidareförts till kyrkan och socknen – innehåller det gamla nordiska mansnamnet *Hall* och betyder 'Halls (gård) i Berg'.

Namnet *Laxå* är inte vad det synes vara. Ett äldre *Lassån(a)* på platsen har sekundärt anslutits till fiskbeteckningen *lax*. Detta *Lassån(a)* var namnet på en å, nu kallad *Laxån*, som från Laxsjön väster om Askersund rinner förbi tätorten Laxå och utmynnar i sjön Toften. Vid Laxå herrgård gick Eriksgatan över Laxån enligt Sahlgren, som framlagt förslaget att namnet *Lassån(a)* innehåller ett *ladh* 'upplagd väg, vägbank': "Det synes ej osannolikt, att en vägbank över sankmarkerna kring Laxån givit ån dess namn."

Blev nationens inspektor felaktigt dömd - biskopsval med anonyma brev

Av Anders Frigell

Professorn i teologi Dick Helander var nationens inspektor 1942–1952. Den 12 december 1952 utnämndes han av regeringen till biskop i Strängnäs. Utnämningen föregicks av två val, ty ett första val blev upphävt då icke röstberättigade hade röstat. Det andra valet förrättades den 22 oktober 1952 och i det valet kom Helander på tredje plats. Regeringen hade möjlighet att utse någon av de tre främsta.

Redan dagen efter det andra valet skrev Aftonbladet att det förekommit anonyma brev före de båda valen. Strax före utnämningen av Helander gjorde pastor Eric Segelberg polisanmälan, vilken ledde till åtal och slutligen till att Svea hovrätt fastställde Uppsala rådhusrätts dom genom vilken Helander dömdes för ärekränkning till avsättning från biskopsämbetet. Efter det att Helander fått resning avkunnade Svea hovrätt 3 juli 1964 dom i vilken han visserligen dömdes för ärekränkning, men påföljden blev endast dagsböter. Han fick således sin biskopslön för alla åren och pension.

Helander bedyrade sin oskuld så länge han levde, bland annat i två böcker *I domkyrkans skugga* och *Oskyldigt dömd*. Han var djupt olycklig. Familjen drabbades naturligtvis hårt. Saken väckte också stor förstämning i det akademiska Uppsala.

De anonyma breven propagerade för Helander genom att bland annat baktala några av de övriga biskopskandidaterna. Redan när processerna pågick ansåg många att saken fått alldeles för stora proportioner. Det var snarare en omdömeslöshet än ett brott. Trots detta blev det en av nittonhundraårets största och mest uppmärksammade brottmålsrättegångar i Sverige.

Indicierna

Domstolarna var således övertygade om att Helander skrivit de anonyma breven. Sammanfattningsvis var det på följande bevisning som han fälldes och jag redogör då också för Helanders förklaringar och inställning. Dessutom kan jag inte låta bli att interfoliera redogörelsen med egna funderingar. Redogörelsen sker med utgångspunkt från Svea hovrätts dom 1964 och är naturligtvis översiktlig.

Fingeravtrycken på breven

Helanders fingeravtryck fanns på två av 235 brev. Fingeravtrycken var avsatta med dupliceringsvätska. Helander förklarade detta med att avtrycken tillkommit, när han i samband med duplicering av ett förslag till kyrklig handbok tagit i pappersbuntar, som den anonyma brevskrivaren sedan använt. Det var ingen dum invändning, men jag är förvånad över att försvaret inte tryckte mer på det faktum att avtrycken endast fanns på två brev. Det talar ju för att Helander tar i en bunt och avsätter avtrycket endast på det översta papperet. Vore han brevskrivaren skulle han vid duplicering av breven avsatt fingeravtryck på betydligt fler brev.

Försvaret menade också att det inte fanns tillräckligt många likheter mellan avtrycken på breven och Helanders fingeravtryck för att identitet skulle föreligga. Åklagaren gjorde därför en unik internationell förfrågan. Scotland Yard menade att det inte fanns tillräckligt antal likheter och experter i andra länder ansåg att avtrycken i breven inte var identiska med Helanders.

Efter dessa två tunga invändningar kommer Helander med tanken att någon för att få honom fälld tillverkat en stämpel med hans fingeravtryck. Hovrätten fann hypotesen verklighetsfrämmande.

Hovrätten fann det inte tillförlitligen styrkt att identitet förelåg mellan avtrycken på breven och Helanders fingeravtryck. Med hänsyn till att alla sakkunniga funnit ett större eller mindre antal identiska detaljer och att det inte fanns några skiljaktigheter fann dock hovrätten det i hög grad sannolikt att fingeravtrycken på breven härrörde från Helanders vänstra tumme.

Språkutredningarna

Professorn i nordiska språk och sedermera ledamoten i Svenska akademien, Ture Johannisson, jämförde i den första rättegången språket i de anonyma breven med språket i skrifter av Helander. Detta gav honom full förvisning om att Helander skrivit breven. Han fick stöd av professorn i tyska, Erik Wellander. Deras slutsatser stod dock inte vetenskapligt oemotsagda. Professorn i nordiska språk, Ivar Modéer, professorn i sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning, Stig Wikander, och professorn i finsk-ugriska språk, Björn Collinder, ansåg alla att det ur språketenskaplig synvinkel inte gick att fastställa att Helander skrivit de anonyma breven.

Johannisson fortsatte sin utredning först i resningsprocessen och sedan genom en mer än sexhundra sidor lång avhandling betitlad *Ett språkligt signalement*. Jag skall här inte komma med någon saklig kritik mot Johannissons avhandling, främst beroende på att jag inte läst den. Det finns dock anledning att fundera lite på en sådan språkutredning som bevisning.

I den första omgången, som ledde till hovrättens dom 1954, jämförde Johannisson endast Helanders språk med språket i breven. Det hade naturligtvis varit bättre om undersökningen innefattat en jämförelse med flera personers, och då gärna flera teologers, språkbruk. Johannisson borde vid jämförelsen inte ha känt till namnen på

de personer som skrivit de olika breven. Det skulle med andra ord ha gått till ungefär på samma sätt som när ett vittne pekar ut en person vid konfrontation. I andra omgången, som ledde till hovrättens dom 1964, och i boken *Språkidentitet* jämför Johannisson språket i brevet med ett flertal personers språkbruk bland annat alla biskopars. Någon konfrontationsliknande anonymitet gavs dock inte det jämförande materialet.

Johannissons undersökning i första omgången blev föremål för en intensiv akademisk debatt. Måhända bidrog det till att Johannisson vid den fortsatta undersökningen inte analyserade materialet objektivt utan omedvetet arbetade för att försvara sitt resultat. I första omgången ansåg domstolarna att Johannissons slutsats i stort sett var fullt bevis. I andra omgången sade hovrätten att språkutredningen ledde till att det framstod som i hög grad sannolikt att Helander skrivit breven.

Min uppfattning är att domstolarna borde ha varit lite mer trögflirtade. För det första var som sagt Johannissons utredning inte språketenskapligt oemotsagd. För det andra måste jag som amatör inom språketenskapen ställa mig frågan om en persons språkbruk är en säker identifikationsgrund på samma sätt som fingeravtrycket. Vi vet att alla människor har olika fingeravtryck. Men det är väl inte samma sak med språkbruk? Och är det inte stor sannolikhet att personer inom en grupp som läser varandras skrifter och studerar samma litteratur får ett likartat språkbruk. Och slutligen: papillarlinjer i ett fingeravtryck är exakta, medan ordval och språkliga egenheter inte är det.

Sakuppgifterna

Hovrätten sade att sakuppgifterna i breven gav starkt stöd för antagande att Helander skrivit breven. Med andra ord kunde man konstatera att Helander kände till det som skrevs i breven. I ett fall var det ett sakfel som återopades. Ett vittne sade nämligen att han berättat för Helander och endast för honom att en av kandidaterna i biskopsvalet före ärkebiskopsvalet skrivit en anonym artikel i tidningen Upsala. Vittnet hade sedermera fått klart för sig att den anonyma artikeln var införd i Upsala Nya Tidning. I breven stod att artikeln var införd i tidningen Upsala.

Skrivmaskiner, dupliceringsapparat och postande

Breven hade enligt domstolarna skrivits med skrivmaskiner som Helander disponerade. En del av breven var duplicerade och Helander hade den aktuella tiden hyrt en dupliceringsapparat och köpt mycket dupliceringspapper.

Helander försökte på olika sätt undanskaffa skrivmaskinerna, när det stod klart för honom att polisen inlett en utredning. Han lämnade in en maskin för byte av alla typer, som visade sig vara nedslipade. Någon gång uppgav han falskt namn i skrivmaskinsaffären. Hans förklaringar till åtgärderna var ytterst fantasifulla.

Hovrätten fann att Helanders "åtgöranden" med skrivmaskinerna "kunna svårigen förklaras på annat sätt än att Helander velat undanskaffa maskiner, med vilka anonyma brev skrivits". Det innefattar även enligt hovrätten alternativet att han inte skrivit breven men velat skydda gärningsmannen.

Hovrätten ansåg det inte styrkt att Helander postat breven. Tre vittnen hördes angående ett tillfälle då brev postades på Stockholms central. Två av vittnena sade att det inte var Helander som postade breven medan ett vittne kände igen hans glasögon.

Den sammantagna bevisningen

Även om hovrätten alltså inte i varje enskild del fann att det förelåg full bevisning, ansåg domstolen att den sammantagna bevisningen visade att Helander hade skrivit de anonyma breven. Efter det konstaterandet ansåg hovrätten att det saknade betydelse om Helander postat breven själv eller bett någon annan göra det.

DNA-analys av kuverten

Docent Marie Allen vid Institutionen för genetik och patologi vid Rudbeckslaboratoriet i Uppsala har genom en DNA-analys kunnat konstatera att Dick Helander inte slickade igen kuverten. Det är ett viktigt motindiciem. Men kan man inte avföra detta på samma sätt som hovrätten avför postandet? Det är styrkt att Helander har skrivit breven och då har det ingen betydelse om han själv slickat igen kuverten eller bett någon annan göra det. Nej, så kan man inte resonera enligt min mening. Slickandet ligger närmare brevskrivandet än postandet. Det faktum att Helanders DNA inte finns på ett enda av de undersökta kuverten har betydelse. Medhjälpalternativet borde väl medföra att både han och medhjälparen slickade och även om inte alla kuverten undersökts borde detta leda till att hans DNA fanns på några kuvert. Men det är klart, det kan ju ha varit en medhjälpare som normalt expedierade Helanders brev och således slickade alla kuverten. Men frånvaron av Helanders DNA är också förenligt med alternativet att Helander inte skrivit breven.

Blev Helander oskyldigt dömd?

Helander skrev som sagt en bok med titeln *Oskyldigt dömd*. Visar DNA-analysen att han var oskyldigt dömd? Nej, den slutsatsen kan vi inte dra. Enligt min uppfattning skulle Helander ha blivit friad om domstolen känt till att han inte slickade kuverten. Med det menar jag att motindiciet så starkt påverkar bevisningen till Helanders fördel. Det enda som är fullt klart är att han inte slickade igen kuverten. I övrigt föreligger det inte full bevisning i de enskilda delarna utan Helander fälls på den sammantagna bevisningen. Min uppfattning är att han måhända inte blev oskyldigt dömd men han blev felaktigt dömd. DNA-analysen leder till, för att använda ordvalet i domen där Christer Pettersson frias från mordet på Palme, att det inte står utom allt rimligt tvivel att Dick Helander skrev de anonyma breven.

Min gode vän brottmålsadvokaten och sörmland-nerkingen Tom Placht har kritiserat min ståndpunkt. Han menar att man inte kan säga att Helander blev felaktigt dömd, ty domstolarna hade ju inte tillgång till DNA-analysen. Jag ger honom rätt om det i min uppfattning kan intolkas kritik mot domstolarna och om denna kritik endast grundar sig på DNA-analysen. Men även om vi bortser från DNA-analysen menar

jag att det inte står utom allt rimligt tvivel att Helander skrivit breven. Bristen i min analys är naturligtvis att jag inte som domstolarna hört vittnen och de sakkunniga. Jag har endast läst domstolarnas redogörelser för bevisningen och de slutsatser de drog av denna.

Även om Helander således, i vart fall när vi nu vet att han inte slickade igen kuverten, skulle ha friats, är det fortfarande sannolikt att han skrivit breven. Den anmärkningsvärda hanteringen med skrivmaskinerna är förenlig med att han var skyldig, men också med att han var oskyldig men visste vem som var den skyldige och ville skydda denne. Helander har också sagt att han visste vem som var skyldig, men att hans tystnadsplikt som präst förhindrade honom att avslöja denne.

Naturligtvis vore det oetiskt att genom DNA-analys söka efter den som slickade kuverten. Marie Allen vill endast använda analysen för att fria misstänkta. Hon hade inte publicerat resultatet om hon funnit att Dick Helander slickade kuverten.

Naturligtvis har denna affär lett till mer eller mindre ogrundade spekulationer. Även eljest sansade personer har sagt till mig att de vet att en viss namngiven person är skyldig. Helander misstänkte själv Eric Segelberg. Denne skulle ha härmat Helanders språkbruk och satt dit fingeravtrycken. Det är naturligtvis bara i en kriminalroman av Maria Lang som Segelberg är den skyldige. Det är min övertygelse att alla de personer som förekommer i dessa spekulationer är oskyldiga. Den övertygelsen bygger jag på den bevisning som fanns i Helandermålet och på uppgifter av initierade personer som väl kände alla dessa spekulationsoffer. Vi kommer inte längre än så.

Uppväxt och utbildning

Av Lennart Bodström

Vid ett års ålder lämnade jag 1929 det barnhem i Göteborg som jag vistats i från födelsen. Mina föräldrar hade aldrig levt samman och min mor hade inte möjlighet att försörja både sig själv och ett barn. Jag placerades nu hos mina farföräldrar i Strängnäs. Min farmor var då 58 år och min farfar nio år äldre. När jag kom till Strängnäs var min farfar så gammal att han inte kunde ha heltidsarbete om ens något sådant stött att få under 1930-talets arbetslöshetskris. Folkpension i modern mening fanns endast i princip. Den torde för min farfars del ha utgjort några tiotal kronor per år. Inkomsterna för farfar bestod av ersättning för gårdskarlssysslor hos fyra-fem villaägare. Farmor bidrog till försörjningen genom städning på en restaurang och hos ett par familjer. I dessa familjer fanns pojkar som var några år äldre än jag. Genom att jag fick deras urvuxna kläder minskades utgifterna för klädinköp till mig.

Eftersom mina farföräldrars inkomster var små, gällde det att hålla nere utgifterna. Bostaden var en s.k. jordvåning, d v s golvet låg lägre än markytan. Husets övervåning sköt ut över det källarplan där vi bodde, något som gjorde att dagsljuset blev svagt och att solljus aldrig trängde in. Jag kan inte minnas att vi någonsin saknade mat. Däremot var kosten tämligen ensidig och troligen inte särskilt näringsriktig. Den enkla kosten ersattes vid jultid av ett temporärt överflöd. Då fick vi av Julfemmans organisatörer inbjudan att ta ut matvaror i en livsmedelsaffär. Till varje jul fick jag också under hela folkskoletiden göra ett efterlängtat besök i en herrekipering och på en välgörenhetsfonds bekostnad ta ut en kostym.

Lungshot, sanatorium och folkskola

Samtidigt som jag nämner den materiella torftigheten i min uppväxtmiljö måste jag framhålla vilken ömhet och värme som strömmade mot mig från farföräldrarna. I det avscendet kunde de mer än väl mäta sig med de flesta föräldrar. Jag längtade aldrig bort. Därför kändes det hårt när jag blev tvungen att lämna dem för en period som i och för sig var lång men som i ett barns perspektiv kändes nästan oändlig. Jag var litet mer än fem år, när jag magrade, blev trött och började hosta. Farmor och farfar blandade äggula, socker och varmt vatten i hopp om att denna stärkande dryck skulle ge mig krafterna tillbaka. Deras förhoppningar infriades inte. Jag hade fått tuberkulos, en sjukdom som inte kunde besegras med huskurer.

Min vistelse på sjukhus varade mer än ett och ett halvt år. Under den tiden lärde jag mig läsa. Det var inte mycket annat man kunde göra i sjuksängen, och det var i alla fall bättre än att bara ligga och stirra i taket. När sängarna vid tjänlig väderlek var utrullade på de breda solaltanerna hade jag åtminstone molninformationernas rörelser att följa.

Då jag började skolan kunde jag alltså redan läsa. I ett hörn av klassrummet stod en låda med biblioteksböcker. Jag blev den lilla boksamlingens främsta kund. På det sättet kompenserade jag mig för frånvaron av böcker i hemmet.

Ambetsbröder

Efter provvalet ha många av oss gripits av oro och bekymmer inför det stundande valet.

De som diskuterats äro ju alla förtjänta män och icke något annat än gott bör sägas om dem. Men man kan ändock undra. ...

I denna situation ha vi kommit att tänka på professorn och hovpredikanten Dick Helander, som till att börja med stod i förgrunden. Böra vi ej ha honom i åtanke framför mången annan? Han har varit präst i stad och på land. Då han predikade i Lund fylldes kyrkorna. ...

... Professor Helanders djupa fromhet och kloka omdöme, hans fasta kyrklighet och sällsynta arbetsförmåga har gjort honom till en förgrundsgestalt i svenskt kyrkoliv. Vid flera biskopsval har han varit på förslag, såsom senast i Växjö. Varför skulle vi uppskatta honom mindre än andra gjort?

Vi anse det rättast att uppföra honom på förslag. Vi bedja Eder: Giv ett rum på förslaget åt professorn och hovpredikanten Dick Helander.

Flera präster i Skara stift

(Utdrag ur exempel 860 i Ture Johannisson, *Ett språkligt dokument*. 1973.)

Ambetsbröder!

Några ord före valet om professor Dick Helander.

.....

Kyrkotidningen avslöjade häromdagen att pastor E. Segelberg i Aftonbladet skrivit de skandalartiklar mot ärkebiskopen, flera av episcopatet och andra ledande kyrkomän. ... I en annan liknande artikel har Segelberg även angripit prof. Helander. I stiftet har han utspritt nedsättande omdömen om prof. Helander. ...

Över hela landet har Segelbergs skrivelser väckt en allmän och stark indignation. Hans hänsynslöshet och fräckhet ha varit otroliga. Särskilt har han skadat sig själv! Ingen torde vilja höra på honom vidare - om de nu gjort det förut. ...

Vi känna prof. Helander sedan gammalt. Vi uppskatta hans kunnighet, hans duglighet, hans sällsynta praktiska begåvning, hans djupa fromhet och erfarenhet, hans vänlighet och hans humor. ...

Tag med professor Dick Helanders namn på valsedeln! Det är klokt och förståndigt, det är visligt och bäst.

Präster i Strängnäs stift.

(Utdrag ur exempel 649 i Ture Johannisson, *Ett språkligt dokument*. 1973.)

Vid mitt första skolår hade man i folkskolan ännu inte infört systemet med fria läroböcker. Eftersom läseboken kostade tre kronor, lyckades jag i en pappershandel leta upp ett begagnat exemplar, som jag kunde köpa för en krona. Boken hade uppenbarligen haft flera ägare före mig, och alla hade inte varit varsamma. Den hade därför bokstavligen gått upp i limningen. Mellan pärnarna låg sidorna lösa. Varje gång jag tog upp boken ur skolväskan, måste jag placera sidorna i ordningsföljd. Det tog för all del litet tid, men jag fick å andra sidan klart för mig hur författaren disponerat sitt stoff, och detta bidrog till att läsförståelsen höjdes snabbare hos mig än hos många av mina skolkamrater, som hade felfria exemplar.

I fjärde klass var det dags att lämna folkskolan för de elvaåringar som skulle fortsätta i läroverket. Ungefär halva klassen skulle gå över till realskolan. Till dem hörde inte jag. Jag var troligen en av de bästa eleverna i klassen - kanske var jag rent av allra bäst. Det förhållandet spelade ingen roll när det gällde studievälet. Där var ekonomin avgörande. I läroverket skulle man erlægga terminsavgift, och läroböckerna fick man betala själv. Till detta kom att realskolan var femårig. Om jag fortsatte i folkskolan skulle skolgången vara avslutad efter ytterligare tre klasser, varefter jag vid 14 års ålder skulle kunna försöka få ett arbete och därmed lämna ett välbehövligt bidrag till familjens försörjning. Ingen kunde heller veta hur länge farmor och farfar skulle orka arbeta. Själv trodde farfar att han skulle kunna hålla på länge. Vid 79 års ålder sökte han och fick anställning som portvakt i ett hyreshus. Han gjorde det främst därför att han därigenom fick en mer människovärdig bostad i det hus som han skulle sköta om.

Bildningsresan anträdd

För mig kom flyttningen till en annan del av staden att innebära en stor förändring. Jag började vara tillsammans med barnen i en officersfamilj hos vilken farfar skötte trädgården. När en av sönerna i familjen skulle börja i realskolan, tyckte hans mor att det var lika bra att också jag gjorde det. Hon erbjöd sig att betala mina skolböcker och öppnade för min räkning ett konto i stadens bokhandel. Farfar besökte läroverkets rektor för att höra sig för om möjligheten till befrielse från terminsavgifter, något som omedelbart beviljades. Följaktligen lämnade jag folkskolan.

Förändringen i förhållande till folkskolan var tydlig och stimulerande. I stället för en lärare som skulle kunna allt mötte vi nu specialister i olika ämnen. Vi fick börja läsa ett främmande språk. Under den första terminens historieundervisning behandlades antikens historia. När vi tidigare lekt "herre på täppan" hade kullen från vilken vi försökt knuffa ned varandra inget särskilt namn. När vi nu höll till på en murömgärdad upphöjning på läroverkets gård, kallade vi den Akropolis. Bildningsresan hade anträts.

Avståndet mellan lärare och elever var större i läroverket än vad vi varit vana vid i folkskolan. Kontakten blev mindre när vi hade så många lärare. En del såg vi bara ett par timmar i veckan. Vi kände inte till uttrycket "bildningshögfärd", men vi gjorde bekantskap med enstaka fall av själva företeelsen. Gymnasiet hade så få elever att det inte räckte till alla lektors undervisningsskyldighet. En och annan måste därför

undervisa i realskoleklasser. Vi kunde inte förstå att en lärare kunde bli förgrymmad, när en elev kallade honom "magister". Allvarligt och högdraget förkunnade han att lektor eller doktor var det rätta tilltalsordet.

Ordförandeskap med komplikationer

I gymnasiet borde jag med tanke på min intresseinriktning ha valt latinlinjen. Men i Strängnäs var latinlinjen fyraårig och reallinjen treårig. Om jag valt latinlinjen skulle jag ha lämnat realskolan efter fyra år och därmed ha gått miste om realexamen som man avlade efter fem klasser. Realexamen såg jag som en säkerhetsgaranti. På nytt spelade mina farföräldrars höga ålder in när det gällde val av studieväg. Skulle jag i gymnasiet vara tvungen att avbryta studierna, vore det värdefullt att ha avlagt realexamen.

Inom gymnasiet fanns åtskilliga föreningar. Jag blev invald i och så småningom ordförande i den litterära föreningen Concordia. Föreningen gav ut tidningen Strängnäs-Gymnasisten, som speglade våra litterära försök. Verksamheten bestod av föreläsningar och diskussioner om litteratur, men också andra kulturella ämnen behandlades.

Hösten 1947 ansåg vi att föreningen hade ett ovanligt lyckosamt år bakom sig. Därför ville vi markera detta genom att hålla en festmiddag på samma sätt som mera berömda akademier brukade göra. Middagen anordnades på Stadshotellet. Den tidens läroverksstadga innehöll emellertid många förbud av vilka ett gällde besök på restaurang annat än i målsmans sällskap. I egenskap av ordförande i Concordia blev det min uppgift att utverka dispens från förbudet. Rektorn gav sitt medgivande, sedan han erinrat om vikten av att en annan bestämmelse respekterades, nämligen förbudet för elever att förtära sprithaltiga drycker.

Festen hölls i god stämning och läskedryckerna flödade till julmaten. När kvällen började lida mot sitt slut inträdde fler besökare i salen. Det var studenter som kommit hem från Uppsala för att fira jul och som nu slog sig ned bland oss. I Uppsala hade de fått andra vanor. Snart var det inte bara läskedrycker som stod här och var på borden. Så var läget när ett par äldre herrar uppenbarade sig i en dörröppning. Det var två lektorer som deltog i stadsfullmäktiges julfest som hölls i ett rum bredvid Concordias. Jag kallades efter någon dag till den sympatiska rektorn, som svärmodigt konstaterade att hans tillstånd hade missbrukats. Jag försökte förklara situationen. Jag trodde att skolans elever hade respekterat spritförbudet, medan studenterna som kommit hem från Uppsala ansett att de inte längre omfattades av läroverksstadgan.

Vid terminsstarten följande år kallades alla festdeltagare till förhör. Vi satt i ett klassrum med rektor som ordförande. En av lektorererna som varit med på Stadshotellet fungerade som någon slags förhørsledare. Han agerade energiskt, medan rektor och elever var mer tystlåtna. Slutresultatet av denna process blev att jag som obestriddligen var föreningens ordförande fick sänkt uppförandebetyg för vårterminen, även om händelsen faktiskt utspelade sig under höstterminen. Hur det gick för de övriga har jag inte tagit reda på. De som också var medlemmar i Sveriges Studerande Ungdoms

Helnykterhetsförbund (SSUH) gick möjligen fria med tanke på deras avgivna nykterhetslöften.

Att få sänkt uppförandebetyg den termin man tog studentexamen väckte inget uppseende, eftersom det var ett terminsbetyg som inte delades ut. Det stannade i skolans betygskatalog. Det betyg man vid studentexamen fick i handen var en sammanfattning av de tre senaste terminernas betyg. Därför har jag A i uppförande i mitt studentbetyg.

Rektorsstriden i Strängnäs

När jag senare under hösten börjat göra värnplikten i Linköping fick jag en dag ett brev från Strängnäs Rotaryklubb. I brevet hette det att klubbens medlemmar blivit intresserade av ungdomsfrågor och att man därför gärna ville att jag skulle inleda en diskussion. Särskilt ville man höra om min syn på förhållandena vid stadens läroverk. Mitt anförande mottogs troligen av en del av de närvarande med besvikelse. Jag förklarade att jag trodde att Strängnäs var en bra skolstad. Det intrycket hade jag fått genom samtal med kamrater på studentkompaniet vid mitt regemente. De hade varit elever vid läroverken i Linköping, Norrköping och Eskilstuna. Inget tydde på att förhållandena vid dessa skolor var bättre än vad de var i Strängnäs.

En kort tid därefter fick jag förklaringen till rotarianernas intresse för ungdomsfrågor. Förordnandet för skolans rektor löpte ut och fem av stadens borgerliga förgrundsfigurer och en stiftssekreterare hade muntligt och skriftligt hos Skolöverstyrelsen pläderat för att rektorn inte skulle omförordnas. Två av undertecknarna var just de lektorer som framkallat uppståndelsen kring Concordias julfest.

Framställningen till Skolöverstyrelsen var en skvallerkrönika. Julfesten var en av punkterna men ingalunda den enda. Flera år tidigare hade en elev fuskat, vid ett annat tillfälle hade en stöld begåtts, vid ett tredje tillfälle hade nybakade studenter placerat ett bilvrak utanför skolporten och en gång hade rektorn hyrt ut aulan till en jazzkonsert. Eftersom detta inträffat under hela hans ämbets tid, måste rektorn anses ansvarig.

Nu bröt den s.k. rektorsstriden ut. Livet i Strängnäs skildrades i de stora dagstidningarna. Även jag fann mig föranlåten att yttra mig. I en artikel i Eskilstuna-Kuriren beskrev jag hur en av lektorerna under årtal i samtal med elever försökt samla in missnöjesyttringar om rektorn och hans verksamhet. Den helt överväldigande delen av lärarkåren stödde sin rektor. Skolöverstyrelsen uttalade, att den insända klagoskriften inte föranledde någon åtgärd men beslöt inte desto mindre att hos regeringen avstyrka fortsatt rektorsförordnande.

Författarinnan Berit Spong som var gift med rektorn trodde att det var hon som ådragit sig Strängnässocietetens ovilja och att detta gått ut över hennes man. Så framställde hon saken i nyckelromanen "Sjövinkel". Hennes hypotes kan ha varit riktig, men det är inte uteslutet att det var rektorn själv som alltför mycket avvek från vad samhällets stöttepelare på den tiden uppställde som ideal för ungdomens fostrare. Bland den kritik som framfördes mot honom var att han inte låtit sig inväljas i Rotary.

Därmed hade han visat bristande samhörighet med de män som han borde umgås med.

Från journalist till samhällsvetare

När jag kommit upp i gymnasiet började jag intressera mig för journalistyrket. I det syftet vidtog jag en del förberedelser. Jag anmälde mig till aftonkurser i maskinskrivning och stenografi. Det här var före tillkomsten av lätta, bärbara bandspelare. Jag ansåg att det för en journalist var nödvändigt att kunna stenografera. Jag levde nämligen i den föreställningen att en journalist skulle så exakt som möjligt återge vad en intervjuperson sagt, en tanke som jag, efter hand som jag fått mer erfarenhet, blivit tvungen att modifiera. Jag började hjälpa lokalredaktörerna för Eskilstuna-Kuriren och Folket med referat av föreläsningar och andra evenemang i Strängnäs. Somrarna 1947 och 1948 var jag sommarvikarie på Bärgslagsbladet i Köping.

Efter sin examen lämnade praktiskt taget alla studenterna Strängnäs. Många skrevs in vid universitetet i Uppsala eller vid högskolor i Stockholm. Själv begav jag mig till Göteborg. Skälet härtill var att jag ville göra allvar av mina planer på att utbilda mig till journalist. Några statliga journalisthögskolor fanns inte vid den här tiden. Den studierådgivning som existerade bestod främst av en s.k. studentkalender, utgiven av Sveriges Förenade Studentkårer (SFS). Studentkalendern innehöll en del upplysningar om utbildningsmöjligheter vid landets universitet och högskolor. Enligt denna fanns vid Göteborgs Högskola en särskild studieplan lämpad för blivande journalister. Den innebar att man i vissa ämnen såsom engelska, historia och statskunskap vid sidan av de vanliga magisterkurserna hade alternativa studiekurser med en mer modern inriktning som sades vara lämplig för journalister. Dessa kurser skulle kompletteras med praktisk undervisning som skulle meddelas av journalister vid Göteborgstidningar. Det var en utbildning som jag trodde skulle passa mig. Det hade den kanske också gjort om den funnits kvar. Sedan någon tid var den emellertid nedlagd, vilket tyvärr inte var bekant för studentkalenderns utgivare.

Vid min ankomst till högskolan fick jag av en vaktmästare besked om att den särskilda journalistkursen var nedlagd, men han upplyste samtidigt om att jag i lärosal 1 kunde läsa statskunskap. "Det går mycket i år" tillade han med en formulering som lät nästan kommersiell. Jag beslöt att följa hans råd och hade därmed beträtt en studieväg som skulle leda till en pol.mag.-examen och därefter till en licentiatexamen i just ämnet statskunskap. Licentiatstudierna bedrev jag i Uppsala.

Jag hade två huvudsakliga skäl att lämna Göteborg. Den ena var att Georg Andrén som var professor i statskunskap under min tid i Göteborg också var riksdagsman. Det innebar att hans verksamhet vid högskolan inskränkte sig till att vid början av varje läsår hålla en introduktionsföreläsning, varefter han förflyttade sig till riksdagen i Stockholm och FN-delegationen i New York för att inte återkomma till den akademiska undervisningen förrän ett år senare. I Uppsala fanns det däremot ett mycket livaktigt licentiatseminarium vid den statsvetenskapliga institutionen. Ett annat skäl till att bryta upp från Göteborg var att jag under åren där blivit så engagerad i kärpolitik

att jag inte fick den studiero som jag egentligen ville ha. I det avseendet blev det inte mycket annorlunda i Uppsala.

Jag skrev in mig vid Södermanlands-Nerikes nation höstterminen 1953. Efter det att jag försiktigt yttrat mig i någon fråga vid ett landskap ansågs det vara min skyldighet att inte bara prata utan också utträtta något. Följaktligen tilldelades jag några smärre nationsuppdrag för att slutligen utses till Förste kurator, vilket jag var under hela år 1957.

Förste kurator Lennart Bodström vid Gåsmiddagen 1957 ivrigt konverserande damen till vänster, möjligen den nye hedersledamoten Folke Angers fru. Samtidigt installerades Åke Åkerström som hedersledamot.

Vid sidan av nationens årliga stora fester förde nationen under övriga delar av året en ganska sömnig tillvaro. Jag störde lugnet genom att ta initiativ till förändringar, som stötte på motstånd hos många traditionsbevarande nationsmedlemmar. Vi öppnade den stora festsalen för daglig lunchservering. Det var att vanhelga lokalen ansågs motståndarna. Dörrar öppnades till det låsta biblioteket och studieplatser inrättades. Snart skulle alla böcker vara borta, menade många oroligt. Stadgarna ändrades så att viktiga ekonomiska beslut kunde fattas av landskap i stället för av särskilt valda fullmäktige. Nationen skulle snart vara ruinerad kraxade olyckskorpar.

Sven Delblanc, som var medlem av nationsnämnden, skildrade 25 år senare min framfart:

Lennart hade och har en saklighetens karisma. Jag var oense med honom någon gång i nationspolitiken, men jag var det alltid med dåligt samvete. Det var som att vara oense med Kebnekajse. ... Så började han sin regering med en storstädning som ställde nationen på ända. Han nedlät sig till och med att försöka hålla roliga tal på fester och vi skrattade lojalt som kommunalmän vid kungabesök.

Världsmästare i TV-underhållning - känner ni till mångsysslaren Torbjörn Axelman?

Av Harald Rydberg

De två artiklarna i förra årets Majhälsning om Kartago har fått en del äldre landsmän från årgångarna före Redelius, Gombrii och Sjöström att vakna upp och minnas den tid som var. En av dem är Torbjörn Axelman, som bodde i huset från 1952 till år 1956 och nu i många år bott på Gotland. Han tecknade och målade, försökte sig under studieåren på film och blev en av pionjerna inom det vid mitten av 1950-talet nya TV-mediet, snart med betydande framgång. Med denna artikel om Torbjörn Axelman införs en nyhet i Majhälsningen, som därmed tar upp en av de stora pressdrakarna omhuldad modell av stort läsintresse, där kända personer presenteras med en mer omfattande artikel i anslutning till en jämn födelsedag. Det finns flera skäl att nu pröva denna innovation på just Torbjörn Axelman, som händelsevis fyller 70 år just i de dagar då Majhälsningen kommer ut. Därtill har jag försökt utröna vad som hände efter tiden vid nationen och hur det gick för den sörmland-närking som blev "världsmästare i TV-underhållning" genom att vinna Guldrosen i Montreux 1973.

Från Kumla till Kartago

Först en bakgrund. Torbjörn Kulläng Axelman föddes den 28 april 1932 i Eskilstuna. Namnet Kulläng kommer från mormoderns sida, eftersom hennes far var rättare under Dohnafors bruk och bodde på torpet Kullängen, som ligger 8 km SV om Askersund. Bostadshuset finns ännu kvar samt är skyddat som byggnadsminne som ett förenämligt och välbevarat exempel på en större parstuga från 1690-talet, byggd i liggande timmer av imponerande dimensioner.

När det var dags att börja på gymnasiet flyttade Torbjörn till farbrodern Axel som var kommunalborgmästare i Kumla. Torbjörn tog studenten på helklassisk linje vid Karolinska läroverket i Örebro 1951 och inskrevs 1952 vid Södermanlands-Nerikes nation. Under några somrar arbetade han som lokalredaktör för Nerikes Allehanda i Kumla. 1956 fick han ut sin fil.mag. i nordiska språk, litteraturhistoria och engelska. Redan 1952 kunde han genom försorg av skattmästaren Jonas L:son Samzelius, som också var från Kumla, flytta in i Kartago. Torbjörn gifte sig 1953 med Saima Liiver. I lägenheten föddes sonen Stefan, som senare tog sig namnet Kulläng och utbildade sig till långfilmsfotograf. Den unga familjen bodde i våningen över tvättstugan i västra delen av huset, d v s mot inre delen av tomten. Ingången syns på Svalanders teckning i förra Majhälsningen (s.17) som en trappa under den utskjutande delen av huset. Lägenheten bestod av två rum, varav ett med vedeldad spis och det andra med kakelugn. Några sanitära anordningar fanns inte utan de trängande behoven fick skötas med hjälp av faciliteterna i Nationshuset eller Arkadien. De tidigare dassen på gården hade sedan länge fyllt sin funktion.

Familjen Axelman övertog lägenheten efter geologen Hans Koark, som i sin tur efterträtt ett medicinarpar. När Stig Ossian Eriksson med familj, Gudrun och döttrarna

Lena och Karin flyttade från sin dubblett vid norra delen av det som nu kallas Gula villan, med egen trappa mot Arkadiens ingång, till andra våningen i samma hus, efterträddes de av Axelmans. Dubbletten hade avdelats från den större våningen i samband med att nationen 1927 köpte gården av professor Geijers änka. Dubbletten hade toalett och dusch men Axelmans fick själva inreda ett pentry i ett av rummen. Saima Axelman, som arbetade på universitetsbiblioteket, bodde kvar i denna lägenhet i många år, medan Torbjörn alltmer engagerades i Stockholm och snart lämnade Uppsala. Den nämnde Stig Ossian Eriksson är kanske för yngre generationers läsare främst känd som den som framställde Fader Forat i TV 4:s Fångarna på fortet. Stig Ossian har emellertid en mångsidig bana bakom sig inom teater och film som skådespelare, regissör och dramatiker och hans namn dyker upp igen nedan.

Akvarell av Torbjörn Axelman från 1953 med Kartago till höger med pumpen och Gula villan till vänster. På andra sidan S:t Larsgatan den trähusbebyggelse som revs när Smålands nation byggdes två år senare.

Signaturen "TAX" ställer ut i musikrummet

Vid nationen avancerade Torbjörn Axelman från andre fanbärare ht 1953 till förste fanbärare vt 1954 och till teaterdirektör ht 1956. Det senare låg nära till hands genom såväl Torbjörns intresseinriktning som hans boende. I Kartago bodde granne med teatergarderoben men en påtaglig lukt av smink och mastix redan i trappan. Garderoben var en mycket ruffig inrättning som innehöll ett skelett, som lånades ut till medicinstuderande av preparatförvaltaren, samt de något derangerade dräkterna till spexen Mohren och Madagaskar. Före varje luciafest plundrades teatergarderoben på Uschiamejas lösbröst för den manliga lucian. Där fanns även en uppsättning av lindrigt vita skjortor som användes av Lucias sjungande stjärngossar vid de bejublade framträdanden som gruppen gjorde på den egna och andras nationer samt av det lucasgäng som grymt sminkade serverade glöggen på luciafesten i nationssalen. Detta var långt före dagens prydliga Luciafester.

Våren 1953 togs Torbjörns konstnärliga anlag i anspråk av nationen vid den sekelskiftesgask som ordnades av klubbmästarparet Carl-Åke Edvardsson och Eva Forsselius. Majhälsningen för året uppmärksammar detta sålunda: "En fläkt av sekelskifte dunstade emot besökaren den 28 mars. Restaurang Fläskis slog upp sina portar för en helafton. Den perfekt stiltrogna utsmyckningen var ett mästerverk av Bernhard Francillon, Harald Rydberg och Torbjörn Axelman". Samarbetet upprepades

i februari följande år, då de gjorde stora landskapsbilder till den kostymgask, som gick i sydamerikansk stil med mangrant deltagande från Argentinas ambassad.

I mars 1954 ställde Torbjörn ut främst akvareller i det som då var nationshusets musikrum, d v s rummet över huvudingången. Där höll då Hornboskapen sina repetitioner varje torsdagskväll och däremellan övade Lennart Åqvist outtröttligt på flygeln, till stor vanda för den student som bodde på vinden i rummet över och som, om än motvilligt, måste söka lugnet på sin institution. Om utställningen säger Majhälsningen: "Teddy Brunius åstadkom en god recension i UNT och eftersom konstnären tillämpade en särskilt förmånlig prissättning gentemot landsmännen, så upplevde nationen några dagars livligt konstliv." Den här reproducerade akvarellen målades strax före utställningen och föreställer utsikten från gården med Kartago till höger och till vänster, "Gula villan".

Två år senare kände sig Torbjörn mogen för en ny utställning, denna gång med övervägande oljemålningar. Recensioner inflöt i såväl UNT och Tidningen Upsala som i Studentkårens tidning Ergo. Teddy Brunius konstaterade att Axelman huvudsakligen höll sig inom tre arbetsfält "en impressionistisk akvarellstil, som dominerade redan för två år sedan, en geometrisk studiesamling samt ett stort antal målningar fyllda med pastos färgmassa". Han skrev vidare "Torbjörn Axelman är en charmfullt trevande konstnär" och tillade att "när han är sig själv framstår han som en vek lyriker". Torbjörn Axelman fortsatte att teckna och måla och har haft separatutställningar eller deltagit i samlingsutställningar, på bl. a. Liljevalchs från 1960-talet och framåt. Nu senast (hösten 2001) ställde han ut porträtt på Konstnärsklubben i Stockholm.

I mitten av 1950-talet arbetade Torbjörn Axelman som tecknare på tidningen Upsala, som strax därefter avsomnade, dock av andra skäl. En del av dessa teckningar gavs ut 1956 av Lindblads Förlag under titeln "Perspektiv på Uppsala". Torbjörn skrev även kulturartiklar i Upsala Nya Tidning, medverkade i Studentteatern och Kammarteatern under den då välkände kulturentusiasten Paul Patera samt staterade på Stadsteatern, där han kunde frotera sig med bl. a. Ernst Järegård, Ingvar Kjellson och Jan-Olof Strandberg. Vi sidan härav umgicks Torbjörn i ett koteri med skönandar som Sandro Key Åberg (författare), Göran O. Eriksson och Hans Dahlin (de två sistnämnda senare regissörer på Stockholms resp. Uppsala stadsteatrar). De höll till i Rosendals matsalar eller i Sandros lya därovanpå, i nuvarande nationskvarteret i hörnet mot Kalmar nation.

Under 1950-talet spelades mycket uppskattade revyer i Uppsala, oftast på Centrumbiografen (nuvarande Spegeln), med Owe Thörnquist och Rune Ek (senare Malmö stadsteater), som författare och aktörer. Stig Ossian Eriksson regisserade och Torbjörn skrev flera av numren. Där gjorde Lena Granhagen och Stig Grybe sina första bejublade framträdanden. Detta ger troligen inte några associationer till yngre läsare, men hos de äldre torde det väcka angenäma minnen från tidiga uppsalaår.

Från Gunillaklockan till Guldrosen

Vid tiden för den sista utställningen på nationen hade ett nytt intresse blivit allt starkare för Torbjörn Axelman. Det hade att göra med det nya TV-mediet, som hösten 1956 fick en slags officiell början genom att licensbetalda mottagningar startade. Detta blev en utmaning för Torbjörn som samma år genomgick TV-utbildning i England samt 1961 och 1966 i USA. Han hade då i blygsam skala redan prövat på en liknande genre, när han gjort en liten film tillsammans med Per Söderberg och Jan Mårtensson om tjuvringning i Gunilla-klockan. Detta var ett mycket uppskattat nöje bland uppsalastudenterna på den tiden när ringningen sköttes manuellt och polisen hade resurser nog att jaga missdådarna. (Kanske finns denna film kvar och kan bli en tillgång i nationens filmarkiv som rustats upp av Jan-Olof Smedberg och Magnus Danielson.) Per Söderberg, som skötte filmkameran, var kamrat till Torbjörn både från tiden i Kumla och på Karolinska läroverket. Han skrevs in vid nationen ht 1955 och blev teol. kand. 1961. Samtidigt fortsatte han att göra reportage för TV tillsammans med Axelman och är nu huvudsakligen känd som producent av många filmer med religiöst innehåll.

Torbjörn Axelman blev efter två år fast anställd som producent vid Sveriges Radio-TV från 1957 och började att tillsammans med Erik Bergsten, känd från serien Tekniskt magasin, producera programserien *TV-journalen*, där även Per Söderberg medverkade som fotograf. Som en kuriositet kan nämnas att Bergsten använde den ovannämnda filmen om Gunillaringningen som testfilm i *TV-journalen*, vilket innebar att Mårtensson (I Q, deckarförfattare och ett tag biträdande generalsekreterare i FN) bland TV-tittare kändes igen som "Tjuvringaren". På TV gjorde Torbjörn ca 500 inslag med konstnärligt och kulturellt innehåll under 1950- och 60-talen. Han var med om att starta nyhetsprogrammet *Aktuellt* samt programpunkterna *Panorama*, *Focus* och *Prisma*, där han främst bevakade konst och kultur i övrigt. I redaktionen för *Prisma* ingick sådana kändisar som Jörn Donner, Erwin Leiser, Ulf Hård af Segerstad och Vilgot Sjöman. Torbjörn ingick också i redaktionen för *Sportspegeln* samt producerade och regisserade *Sven Tumbas ishockeyskola*. Han gjorde ett 40-tal reportage om bärningen av regalskeppet Vasa och bevakade under många år Moderna museets utställningar. Denna pionjärtid, då Radiotjänst TV senare Sveriges Radio TV höll till i KHT:s lokaler på Gärdet i Stockholm, är beskriven i samlingsverket *Boken om TV* med Gert Engström som redaktör (Bengt Forsbergs förlag, Malmö 1961).

Myggans Nöjeslexikon ger följande sammanfattning av Axelmans insatser inom TV och film:

Han var den förste som lanserade Ardy Strüwer och senare Lasse Åberg i program som *Sommarfortifikationer - Är det roligt?* och *Vinterfortifikationer - Är det roligt med jultomten?* (båda från 1964). Med *Camera obscura* (1977) gjorde han det första tredimensionella elektroniska TV-programmet, för vilket han fick presspriset i Montreux. Han presenterade Lee Hazlewood i *Cowboy in Sweden* (1970).

Axelmann har regisserat, och ibland även skrivit och producerat filmer som *Oj*

oj oj eller Sången om den eldröda hummern (1966), *Lejonsommar* (1968), *Smoke* (1971) och *Flygnivå 450* (1979). Han har även varit verksam som målare med egna utställningar och som poet med ett antal diktsamlingar plus självbiografen *Icke tack vare utan trots* (1986).

1969 gjorde han filmen *Het snö* med Ernst Hugo Järegård och Sven Bertil Taube i huvudrollerna. Filmerna *Lejonsommar*, *Het snö* och *Kameleonterna* (1970) hade Sandro Key-Åberg som manusförfattare. I *Flygnivå 450* hade Stig Ossian Eriksson en stor roll. Filmen hade en personlig anknytning till Torbjörn som både var flygare och hade ett eget flygbolag.

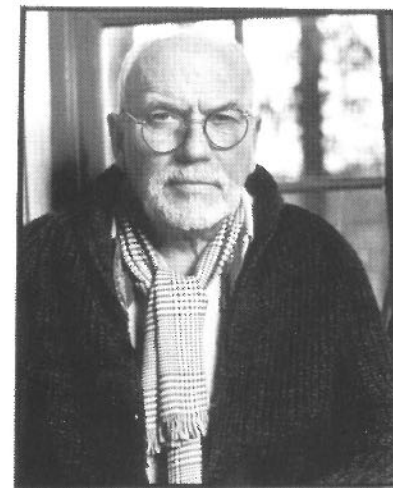
Axelmans mest uppmärksammade prestation inom TV var när han hemförde såväl Guldrosen som presspriset vid Montreuxfestivalen 1973 med programmet *NSVIP (Not so very important people)*, som han producerat och regisserat. Detta blev Sveriges bidrag till Montreux, där världens TV-länder varje år tävlar om bästa underhållningsprogram. Huvudpersoner i NSVIP var sångarna Lill Lindfors och den berömda amerikanske underhållaren Lee Hazlewood. Torbjörn producerade även från Las Vegas underhållningsprogrammet *Nancy Sinatra och Lee Hazlewood i Las Vegas*. Det kan också vara intressant att nämna att han producerade och TV-regisserade galakvällen på Operan vid Kungens och Drottning Silvias giftemål 1976.

Torbjörn Axelman lämnade Sveriges Radio-TV 1985 för att gå över till frilansverksamhet. Redan i slutet av 1950-talet hade han flyttat till Gotland, där han bosatte sig i sekelskiftesateljén Brucebo i det lilla fiskeläget Själsö några km norr om Visby.

Den som kommer ihåg Torbjörn Axelman från tidigare år minns säkert hans mefistofeliska haksäck och stubbade hår. Så ser han ut ännu i dag, men mindre diabolisk, eftersom skägget och håret vitnat. En karakteristik i övrigt överlåter jag till Sandro Key-Åberg från förordet till Torbjörns tredje diktsamling *Reservatet*, där jag väljer några rader:

Den som känner Torbjörn Axelman vet att han är en verksam och orolig ande, till brädden fylld med infall, uppslag, idéer till projekt och framtidsplaner. Ingen uppgift är för liten och ingen heller för stor, för att han skall kasta sig över den, frustande av iver och vitalitet....

Detta skrevs visserligen 1981 men det gäller till stor del än i dag. Han har fortsatt med att teckna, måla och skriva dikter, ständigt aktiv med att på olika sätt engagera sig i och bidra till Gotlands kulturella liv med utställningar, poesiäfnar m m, ofta i samarbete med Gotlandsakademien.

Lundeq. och Wallinarna

Av Harald Rydberg

Lundequistska bokhandeln startade 1834 i hörnhuset mellan Drottninggatan och Fyrstorg, "Haakens hörna" senare "Politiska knuten". Initiativtagare var mångfrestaren Nils Wilhelm Lundequist. Efter flera andra ägare övertogs den av lundensaren Edvard Grönvall, som i sin tur 1890 överlät den till en annan skåning, Teodor Quensel. De flesta uppsalabor kommer snarast ihåg bokhandeln från läget i hörnet av Östra Ågatan och Drottninggatan, på andra sidan Nybron. Det stora stenhuset som nu rymmer bl.a. Upplandsbanken ritades och uppfördes av länsbyggmästare P. J. Pettersson 1864-65. Dit flyttade bokhandeln 1924 efter att under många år legat på andra sidan Drottninggatan. Redan 1865 hade Södermanlands-Nerikes nation flyttat till huset i festlokaler över krogen Taddis, som var mycket populär bland studenterna. Där trivdes man väl och där stannade man till 1897 då Taddis stängde och det nya nationshuset var klart. I lokalerna över Taddis tillkom bl. a. de klassiska spexen "Mohrens sista suck" och "På Madagaskar".

Några år innan Lundeq. flyttade in på Ö. Ågatan 3 hade företaget övertagits av **Nils Oskar Wallin**. Han var född i Eskilstuna 1885 och tog studentexamen i Västerås 1903. Till vårterminen året efter skrevs han in vid Södermanlands-Nerikes nation. Efter fil.kand. 1908 och fil.lic.examen 1914 började han vid Socialstyrelsen. 1916 övertog han Sandbergs bokhandel i Eskilstuna, som han drev i några år tills han 1919 övertog Lundeq. 1922 blev han verkställande direktör i AB Lundequistska bokhandeln. Under sin studietid deltog han aktivt och gärna i nationslivet. Han var Andre kurator läsåret 1908/09 samt ledamot av förvaltningsdirektionen 1909 och från 1921. Hans intresse för nationen och hans kunnande i ekonomiska frågor togs väl tillvara i en tid, då nationen befann sig i en kraftig expansion. Det var under denna tid, som granntomterna längs S:t Larsgatan inköptes och studentbostäderna bl a i Arkadien kom till. I allt detta deltog Nils Oskar med största intresse. Som ett uttryck för sin uppskattning gjorde nationen honom till hedersledamot år 1935. Han avled 1974.

Sonen **Nils-Olof Wallin** föddes i Eskilstuna 21 april 1919 och tog studentexamen i Uppsala vt 1937. Hösten samma år skrevs han in vid vår nation och på våren vid Sthlms högskola. Där tog han fil.kand-examen vt 40 och började sedan i faderns bokhandel. På nationen var han Andre kurator vt 44-ht 45, och krönikör ht 46. Nils-Olof var direktör för AB Lundequistska bokhandeln från 1960 och ensam ägare från 1962 sedan han löst ut systemen. Han sålde bokhandeln 1966 till Almqvist&Wiksell AB men var kvar i firman i ytterligare fem år. Många minns honom som en lång, elegant och vänlig herre som gärna hjälpte kunderna tillrätta. Han syntes också ofta på nationen. Vid mitten av 1970-talet flyttade han till Guadalmina i Spanien, där han senare gifte om sig. (Hans första hustru Lillemor hade dött redan 1961.) Varje år dök han upp i Uppsala i kontakt med gamla vänner. Omkring 1990 kom han tillbaka till Sverige permanent och vistades först hos antroposoferna i Järna, sedan på Gråmunkhöga utanför Uppsala och slutligen på Kronparken och Baldcr. Han avled den 29 december 2001.

Avlidna landsmän 2001/2002

Som vanligt en reservation för felaktigheter, främst gällande de landsmän som missats vid tidningsgenomgångarna. Av de nedanstående var Kristina Andér, Alf Corell, Erik Lönnroth, Bengt Löw, Erik Reuterswärd och Hans Stjernqvist medlemmar i Seniorföreningen.

Avliden	Inskr.	Född
29/5 2001 Brunzell, Frans-Olof	1953 Kulturchef, Uppsala	19/8 1931
8/6 2001 Andér, Kristina	----- Sjuksköt., Norrköping	29/7 1920
29/6 2001 Löw, Bengt	1934 Arkivarie, Bandhagen	23/11 1916
26/7 2001 Holmquist, Ulla, f. Lindberg	1952 Adjunkt, Uppsala	22/10 1930
17/10 2001 Segelberg, Eric	1941 Professor, Uppsala	20/12 1920
29/12 2001 Corell, Alf	1928 Prost, Sollentuna	11/5 1910
29/12 2001 Wallin, Nils-Olof	1937 Direktör, Uppsala	21/4 1919
26/1 2002 Haege, Staffan	1947 Direktör, Stockholm	25/11 1926
4/2 2002 Stjernqvist, Hans	1932 Jur.kand., Lysekil	23/5 1911
21/2 2002 Reuterswärd, Erik P. A.	1935 Kammarrättsråd, Uppsala	21/8 1917
10/3 2002 Lönnroth, Erik	----- Professor, Göteborg	1/8 1910
Hedersledamot 1945		

Hedersledamöter 1993-2002

1993: Lars Lönnroth, professor, Göteborg
Per Sörbom, direktör, Stockholm/Sala
Titti Nylander, redaktör, London
1994: Carl Jan Granqvist, gästgivare, Grythyttan/Saxå
1995: Bengt Nirje, omsorgschef, Uppsala
1996: Göran Ågerup, direktör, Uppsala
1997: Ann-Cathrine Haglund, landshövding, Uppsala
1998: Magnus Quennerstedt, redaktör, Uppsala
1999: Håkan Gauffin, intendent, Uppsala
2000: Ingemar Lind, rektor, Örebro
2001: Håkan Nesser, författare, Uppsala
2002: Mikael Sohlman, direktör, Stockholm
Laila Freivalds, direktör, Stockholm

Från vår till vår

Av Förste kurator
Carl-Fredrik Hamilton

Äntligen var dagen kommen, lördagen den 24 mars, nationens största "deadline" som den även har beskrivits. Det var dags för Inspektorsbalen, dagen då nationen skulle hylla sin inspektors 60-årsdag. Troligtvis har aldrig någon medlem skådat vårt jaktstolt i en sån skimrande lyster. Praktiskt taget allt sken som aldrig förr, även gardinerna i festsalen var nystrukna. Men när kvällen led mot sitt slut, så verkade det som om jubilaren själv sken desto mer. Det hade varit en fantastisk kväll, med mycket läcker mat, enormt fint fyrverkeri uppe vid universitetet och en stor härlig sittande sexa i Örebrorummet.

Vår

Måndagen den 2 april var det dags för vårterminens andra ordinarie landskap och denna gång var det även dags att välja nya kuratorer. När landskapet led mot sitt slut, så steg nervositeten inom mig allt mer, nästan till bristningsgränsen. Då landskapets ordförande Hemming Lindell läste upp valresultaten, visade det sig att till ny pubtrojka valdes Annica Kjellgren, Jon Smedsaas och Katarina Ahlesten, till nya Klubbmästare valdes Kajsa Bennbom och Ulrika Gustafsson, till ny Tredje kurator valdes Johan Brännström samt att jag valdes till ny Förste kurator. Det var en oerhört stor glädje och tacksamhet som spred sig inombords. Scxan efter landskapet var tydligen mycket rolig, i alla fall det jag kom ihåg.

Nu stundade våren. Veckan efter landskapet åkte kuratelet tillsammans med Inspektor emeritus Tom Saldeen till Nylands nation i Helsingfors, för att där bevista den årliga Gäddbegravningen och årsfesten. Då sällskapet anlände hem igen, samma dag som det var dags för Damsupén, visade det sig att Inspektor emeritus hade hållit låda hela helgen och imponerat mycket på alla Nylänningar. Denna gång gick Damsupén under beteckningen "TV-kväll", och under ledning av klubbmästaren Erik Isman vallades damerna runt på diverse olika stationer. Men då Erik hade kämpat så hårt med denna Damsupé, så insjuknade han under dagen i hög feber och jag själv fick rycka in och ställa mig i festsalen under middagen för att där hålla koll på alla vilda damer.

Sista april firades även i år med en Högtidssillunch i nationens festsal, men denna gång fick vi tyvärr inte installera någon Jubelkurator. Däremot blev det den numera sedvanliga marschen med fana upp till Carolinabacken för att där vinka till Rektor Magnificus, Inspektor och Curator curatorum. Som vanligt var det nästan bara S-Nerikes som kom i fantåg och trängde sig allra längst fram. Därefter följde den traditionella champagnegaloppen samt högtidslandskap, då tredje kurator Mathias Lindner tilldelades stipendiet Einar Petris minne. Även i år styrde valborgsgeneral Peter du Rietz, denna gång tillsammans med Kristoffer Nordman, dagens aktiviteter med säkra händer och valborgsfirandet vid den bästa av nationer blev mycket lyckat. Knappt ett dygn senare var det dags igen för stort kalas i vår vackra festsal, efter den sedvanliga kransnedläggningen på nationsgraven. Denna gång invaderades nationen av glada Förstamajfirande gäster. Under middagen installerades vår kände författare Håkan Nesser till hedersledamot. Andre kurator Stefan Jansson höll ett bejublat tal till sin kära hembygd vid den sörmländska kusten.

Hembygdsresan denna vår gick till Katrineholm. Förutom kuratelet deltog seniorföreningens ordförande Anders Frigell, ordförande emeritus Jonte Smedberg samt fyra landsmaninnor. Det var en lyckad resa med besök på Dufvholmsskolan, Herrgårdsmuséet vid St. Djulö, en guidad tur i Stadshuset och Gröna Kulle. Efter det serverades det fika hemma hos Tredje kurator Mathias Lindners föräldrar.

På Landskap III avtackades Förste kurator Thomas Neidenmark och Tredje kurator Mathias Lindner för sitt trogna arbete och därefter hemförlovades alla landsmän och landsmaninnor av inspektor, fast denna gång via en kassetbandsinspelning, då en portvinstå höll honom borta från nationen. Dagarna före den stora Brygganpremiären var det åter dags för den traditionella Vårbalen. Den var mycket lyckad och gästades av bl.a. Proinspektor Lennart Persson med fru Barbro, Tom Saldeen med fru Hill och ett antal stipendiater från Blekingska nationen i Lund, Nylands nation i Helsingfors och Burschenschaft Arminia i Marburg. En av stipendiaterna från Nylands nation samt de två stipendiaterna från Burschenschaft Arminia deltog även i hela stipendiatveckan. Förste kurator Thomas Neidenmark passade även på att installera mig under middagen och som ett tack sjöng jag Idas sommarvisa till allas stora lycka. Dagen efter firades det med en sillunch på Värmlands nation och S-Nerikingarna visade verkligen vad de gick för. Kalaset fortsatte sedan på Stockholms nation med liveband. Dagen var mycket lyckad ur alla perspektiv, förutom att min egen mobiltelefon förvandlades av någon märklig anledning till en baseboll-boll.

Glada Vårbalsgäster och delar
av inspektorspar: Hill Saldeen,
Kerstin Åqvist, Leif Lewin och
Lennart Åqvist.

Sommar

Fredagen den 1 juni var det äntligen dags att slå upp portarna till den efterlängtade Bryggan. Studenterna strömmade till i horder och succén var som vanligt ett faktum. Trots att sommaren var en aning kylig i början, hindrades inte studenterna från att fortsätta att strömma till Bryggan och vår egen kassako gav en riklig avkastning. Den 14 juli var det dags för Revolutionsgasque och S-Nerikingarna kom från alla håll i landet för att delta, så gjorde även ett stort antal kuratorer från andra nationer. Denna gång gick gasquen av stapeln i nationens festsal, som för övrigt var prydd med franska liljor. Så har den också sett ut tidigare, senast någon gång på 70-talet enligt källor. Även i år, under fördrinken, stördes gästerna av usla proletärer. Men som tur var hade jag själv vid det tillfället en värja i handen och lyckades mota ner dem i nationens jordkällare, där de sen fick sitta och grubbla över sina synder. Drycken under middagen gjorde tydligen landsmännen en aningen mindre konservativa och det bestämdes att proletärerna skulle släppas fria, vilket skedde efter middagen. Men även en sommar har ett slut och hösten började nalkas. Brygganvärdarna, Erik Isman, Kristoffer Löf, Emma Eriksson och Sofia Ottosson, kunde skönja slutet av detta års Bryggan och med en mycket välförtjänt klapp på axeln kunde de börja packa ihop. Återigen satte Bryggan ett nytt fantastiskt rekord i försäljning av mat och dryck.

Höst

Då hösten nalkades vår port, skyndade sig alla ämbetsmän iväg på kongress till Lämbonäs i Sörmlands djupa skogar. Där diskuterades det viktiga frågor, som bl. a. nationens ekonomi. Jag redogjorde för nationens struktur, men helgens stora händelse var nog det norska kungabrilloppet, framförallt för alla damer, som grät stora krokodiltårar. Helgen toppades med bastande och öldrickande, i sådana mängder att Tredje kurator Johan Brännström lovade att ta med sig hela sitt klubbverk till Stockholms nation varje torsdag.

Denna termin strömmade recentiorerna in som aldrig förr. Under hösten skrev vi in över 500 nya medlemmar, vilket gjorde att nationens medlemsantal passerade 3000-strecket. Detta visar inte bara att vi verkligen är den bästa av nationer utan vi stärkte även vår ställning som den tredje största nationen i Uppsala. Antalet gjorde att vi blev tvungna att även i år hålla två recemottagningar, som båda var mycket välbesökta. Så var även Recentiorsgasquen, där jag i mitt välkomsttal, förklarade för nykomlingarna hur viktigt det är att man älskar sin hembygd.

Den 24 september var det dags för höstens första ordinarie Landskap, som var

Brygganvärdarna Emma Eriksson och Kristoffer Löf kan pusta ut efter en sommar som återigen räddat nationens ekonomi.

välbesökt av bl. a. recentiorer. Förste kurator emeritus Thomas Neidenmark avtackades och fick sin välförtjänta ansvarsfrihet. Dessutom passade Landskapet på att förordna nationens två nya kaplaner, nämligen Elisabeth Lundin och Sigrid Sundmark. Två glada och trevliga tjejer med ett brinnande intresse för nationen.

Den 13 oktober var det dags för Seniorföreningens årsmöte med sedvanlig efterföljande höstfest och även i år letade sig väldigt många äldre landsmän tillbaka till vårt näste. På eftermiddagen avnjöt alla tårta med kaffe samtidigt som vi tittade på gamla nationsfilmer från 1930-, 40-, 50- och 60-talet. Det var mycket uppskattat men framförallt roligt att få se hur det gick till på nationen på den gamla goda tiden. Därefter serverades en trevlig sexa i nationens festsal. Bara några dagar senare var det dags för det berömda "Slaget om Vättern", mot Smålands nation och Västgöta nation. Tyvärr förlorade vi i år, trots att herrar spexdirektörer Kristoffer Löf och Michell Julin hade kämpat mycket tappert med denna uppsättning. Vi hävdar fortfarande att Västgöta nation vann på fusk. Men de kulturella satsningarna fortsatte ändå. Nationsteatern satte under hösten upp några föreställningar, bl. a. "Sista sticket" på Lilla teatern, som fick mycket god kritik. Teatern passade även på att sända radiopjäsen "Helena" i studentradion.

Tredjekurator Johan Brännström välkomnar nyvalda Andrekuratorn Annemo Huss.

Återigen var det dags för kalas på nationen och denna gång var det Herrmiddag som stod på schemat. Under ledning av klubbmästarna Kajsa Bennbom och Ulrika Gustafsson såg damerna till att alla medverkande herrar fick en välförtjänt "Jorden runt resa". Själv hade jag några kompisar på besök som fick sig en härlig upplevelse, framförallt en kille vid namn Carl-Johan Schnell som lyckades häva i sig 13 råa ägg. Han förklarade efteråt att han var aningens mätt då middagen serverades. Bara några dagar senare var det dags för Landskap II och val av ny Andre kurator samt två nya klubbmästare för vårterminen 2002. Till det förra ämbetet valdes Annemo Huss, som blir den första kvinnliga Andre kurator sedan 1995 - en stor glädje för både mig och Johan som får lite mer kvinnlig fägring uppe i Q-korridoren. Nationen fick även en ny köksmästare, som blev Annika Ingelson. Tyvärr fann vi aldrig några kandidater till klubbmästarposterna utan fick bordlägga det valet. Lördagen den 10 november stundade höstens stora bal, nämligen

Gåsmiddagen. Tyvärr hade de kallade hedersledamöterna installandi, Michael Sohlman samt Laila Freivalds, fått förhinder och kunde inte närvara. Vi hoppades istället på att få se dem på Majmiddagen. Andre kurator Stefan Jansson höll talet till kvinnan, som blev en stor succé.

Vinterns antåg

Måndagen den 3 december samlades landsmaninnorna och landsmännen till höstterminens tredje och sista ordinarie landskap. Denna gång med lite bättre lycka så vi lyckades fylla de tomma befattningarna för bl. a. pubvärdar och klubbmästare. Ny Klubbmästare blev Lotta Bennbom, Köksmästare Annica Ingelson, Restaurangchef Johanna Svensson och Barmästare Alexander Widén. Valen var en lättnad för oss kuratorer ty nu kunde S-Nerikes hålla puben öppen även till våren.

Terminen började nu gå mot sitt bistra slut, men som ett ljus i vintermörkret kom Lucia och så även Körens årliga fantastiska Luciatåg på den mysigaste av alla gasquer, nämligen Luciagasquen. Man kunde nog glimta en tår i var landsmans öga då Kören skred in i vår vackra festsal. Nationen passade även på att avtacka Andre kurator Stefan Jansson för hans stora insatser med bl. a. ett collage av foton från hans kuratorsår och Carl Ehrenkrona tilldelades Seniorföreningens pris Årets S-Neriking, för sina stora insatser med katalogiseringen av nationens samling av äldre litteratur. Teatern passade även på att återigen visa upp sina duktiga regissörer, då pjäsen "Hemma över julen" sattes upp i tornrummet. Ännu en uppsättning som var otroligt hyllad i medierna.

Bara någon dag efter Luciagasquen slogs portarna upp till julrestaurangen "Arne Weise" under ledning av Annica Kjellgren och Kristina Lundell. Som vanligt erbjöd julrestaurangen ett läckert julbord, bra mat i puben och härlig julstämning. Det kom senare att visa sig att julpuben denna gång blev mycket välbesökt och gav god avkastning till nationens kassa, vilket Andre kurator med glädje tog emot. Den oskrivna regeln att S-Nerikes alltid har öppet, var återigen bevisad.

I övrigt har hösten flutit på ganska lugnt om man jämför med föregående år. Redaktören Jonna Ekman höll vad hon på vårterminen lovade, att återta det ärofyllda priset för bästa nationstidning. Visst har Aktuellt varit snygg och bra under hösten? Vi har även lyckats hålla oss borta från medierna, framförallt när det gäller tillståndsfrågan. Myndigheterna har besökt oss några gånger men aldrig funnit något att anmärka på, precis som det ska vara och det är mycket glädjande. Vår kör har som alltid uppträtt strålande på alla gasquer under den gångna hösten. Den har dessutom fått en ny dirigent vid namn Sam Heino. Även Hornboskapen har kämpat flitigt på varje gasque. Dessutom passade HB på att, i samband med den traditionella HB-dansen, även köra Jättebrunk den 24 november. Då spelade en rad olika orkestrar i nationshuset och kvällen var mycket lyckad.

Höstfest som vårfest, nationens kör ställer alltid upp, här under sin ledare Jonas Bergman.

Vår, återigen

Vårterminen drog igång i början av januari, men många brukar se ämbetsmannakongressen som start för varje ny termin, så även jag. I slutet av den kyliga månaden januari, drog alla ämbetsmän iväg till ett lantställe ute vid Kapellskär, vid namn Östervåla. Helgen kom att sätta hela ämbetsmannakårens överlevnadsinstinkter på stora prov. Vi hann knappt komma på plats, förrän busschauffören körde sönder halva gräsmattan innan han ilsket åkte därifrån, svärande att låta ämbetsmännen gå en längre bit, då han skulle plocka upp dem för hemfärd. Då middagen skulle börja tillagas gick strömmen så middagen blev mycket försenad, även eftersom själve värden bodde ca en timmas bilfärd därifrån. Kongressen blev till slut mycket lyckad, med bra diskussioner, god mat och mycket bastu. Helgen avslutades med att vattnet försvann på söndagsmorgonen, då allt skulle städas och alla ville ta en skön dusch. Det hela ledde till att vi fick ett mycket bra pris på hyran istället. Väl tillbaka på nationen drog terminen igång på allvar. Recentiorerna fortsatte att strömma in och denna termins recentiorsmottagning blev även den mycket lyckad och fullsatt. Den planerade källkåningen fick dock skjutas upp till Recentiorsgasquen, eftersom snön nästan smält bort helt.

I skrivande stund är det ännu långt kvar på terminen och klubbmästarna Lotta Bennbom och Sai-Wing Cheung har fullt upp med att planera Gyllenhielmsgasquen. Den återkommer nu för första gången på tre år efter att ha skjutits upp p.g.a. Skottårsbal och Inspektorsbal. Vi är alla nyfikna på vilket tema klubbisarna har i backfickan. Vår idrottsförening, IF Trikadien, firar den 16 mars sitt 40-års jubileum med stort kalas på nationen. Det förväntas att många gamla återkommer till nationen för att fests loss med de yngre förmågorna. Men vårens absoluta höjdpunkt, förutom att jag förhoppningsvis får en efterträdare på Landskap II senare i vår, är nog det traditionella Kamratmötet den 9:e maj, som återkommer med fem års mellanrum. På detta Kamratmöte kommer även "Mohrens sista suck" att sättas upp. Seniorföreningens styrelse och kuratelet tillsammans med klubbmästarna är i full flärd med planeringen.

Vi ser alla med stor spänning fram emot det.

Min tid som förste kurator vid den bästa av nationer är ännu inte helt över, men den tid som har passerat har varit fylld av en rad olika händelser, både roliga och ibland mindre roliga. Jag vill inte påstå att jag har haft lika många projekt på gång som en av mina företrädare. Vi har alla olika syn på saker å ting här på nationen och på vad som behöver göras och inte göras. Planerna på en eventuell ombyggnad/tillbyggnad av nationshuset är uppe i Aktuellt för diskussion. Jag hoppas att inte frågan glöms bort utan att man fortsätter undersöka hur man vid en eventuell ombyggnad/tillbyggnad kan göra. Planerna på en ombyggnad av vårt DJ-bås har kommit igång på allvar nu, och kanske kommer det att stå färdigt tills Bryggan öppnas. Fler studenter kommer då att kunna dansa inne i vårt vackra slott. Jag har även varit i kontakt med en studentförening i Krakow, förkortad ZSP, om att eventuellt återupptaga ett gammalt bortglömt utbyte som fanns en gång på slutet av 80-talet. Förhoppningsvis kommer vi att kunna ta emot några studenter därifrån till Vårbalen och att själva få åka dit i början på juni månad.

Att vara student i den eviga ungdomens stad är inte alla förunnat, men att vara ämbetsman vid den bästa av nationer, är något alldeles speciellt. Detta kommer man att bära med sig hela livet och ha nytta av. Med den kämparglöd som finns bland studenterna i staden och framförallt på vår nation, så är jag helt säker på att nationerna, om inte annat Södermanlands-Nerikes, kommer att kvarstå i ytterligare 400 år. Till sist vill jag passa på att tacka mina företrädare för den visdom ni bistått med vid behov samt mina kära kollegor, nationens sekreterare Anneli Rönnqvist, intendent Håkan Gauffin samt övrig fast anställd personal för ett mycket gott samarbete under det gångna året och jag lyckönskar min efterträdare för den tid han/hon kommer att ägna åt nationen. En tid som de aldrig kommer att glömma.

Tack för mig!

Nationens ekonomi 2001

Av Andre kurator Stefan Jansson

Det är inte alltid en Andre kurator förunnat att få komma med goda nyheter. Emellertid redovisar nationen ett överskott på ungefär 140 000 kr för år 2001, vilket faktiskt är en god nyhet. Det är fjärde året i följd detta inträffar. Någon frågar sig kanske varför det är positivt att en ideell förening ger vinst i verksamheten, egentligen borde vi väl göra av med alla pengar vi drar in. Det är bara delvis sant. Under några år på 1990-talet redovisade nationen ganska kraftiga underskott och har inte till fullo lyckats täcka dessa. Så länge nationen fyller på sina reserver under de goda åren klarar vi också de sämre tider som kan komma i framtiden.

Huvudorsaken till att det gått så bra under 2001 är densamma som tidigare år – ferierestaurangerna, och då främst nationens anrika sommarrestaurang Bryggan. Tack vare driftiga Brygganvärdar gav sommaren 2001 ett rekordstort tillskott till nationens kassa, hela 789 000 kr. Det var välbehövliga pengar eftersom det första halvåret gått ganska dåligt. När jag på höstterminens första landskap presenterade nationens halvårsbokslut var resultatet närmare en halv miljon kr minus. Bidraget från Bryggan balanserade emellertid upp detta minusresultat och under hösten behövde nationens ledning inte bekymra sig över ekonomin. När det sedan visade sig att höstterminens verksamhet också gick väldigt bra, beslutade nationsnämnden att betala 300 000 kr i hyra till förvaltningsdirektionen utöver de tidigare fastställda 1 200 000 kr. Trots det stora minusresultatet vid halvårsskiftet har nationens likviditet hela tiden varit god vilket har underlättat det dagliga arbetet.

Från och med vårterminen 2001 drivs nationens pub inte längre av två restaurangvärdar utan av en trojka bestående av en restaurangchef, en barmästare och en köksmästare, en ändring som visat sig falla väl ut. Kontrollen av nationens lager har förbättrats och den tunga arbetsbelastningen för de restaurangansvariga har lättat något. Efter en vårtermin med sjunkande besökarantal gjorde den populära Bryggan underverk och under höstterminen följde en uppåtgående besökstrend. Naturligtvis har det inneburit ökade kostnader att heltidsarvodera ytterligare en person, men fördelarna har än så länge visat sig överstiga kostnaderna. Hårt arbetande

klubbverk under både vår och höst har bidragit till att nationen som alltid kan skryta med en mångsidig och välrenommerad gasque-, restaurang-, klubb-, festvånings- och helgkaffevarksamhet, verksamheter som dessutom var för sig bär sig rent ekonomiskt.

Under året har det inte gjorts några större investeringar, utom att en del åtgärder vidtagits för att öka säkerheten. Förutom ett nytt inbrottslarm har det införskaffats brandsäkra arkivskåp till nationens arkiv i Engelska villans källare för att skydda de värdefulla arkivalier som fortfarande finns i nationens vård. Kuratorsexpeditionerna har också fräschats upp för att ge de heltidsarvoderade ämbetsmännen en drägligare arbetsmiljö. De taylor i Gustavianska salongen och festsalen som restaurerades under 1999 har glasats in under hösten och samtidigt restaurerades också prins Eugens målning "Den ljusa natten". Ett väntande projekt som aldrig hann genomföras under 2001 är en renovering av möblerna i Gustavianska salongen.

Även om nationen idag är ekonomiskt beroende av sin klubbverksamhet och i än högre grad av sina populära ferierestauranger skall man komma ihåg att den också har annan verksamhet. Denna bekostas till viss del av nationsavgiften från idag drygt 3 000 medlemmar. Nationen har ett välkött och välbesökt bibliotek som det kostar att hålla öppet. Vi har också många aktiva nationsföreningar som i varierande mån får understöd från nationen och sist men inte minst har vi Uppsalas i särklass bästa nationstidning. Nationen är utan tvekan ett blomstrande samhälle i miniatyr, ett samhälle med stora kostnader, men också intäkter som täcker dessa kostnader, tack vare ett stort medlemsantal och en fantastisk klubbverksamhet. Detta skall vi vara oerhört tacksamma för.

Uppsalas nationer av idag kämpar mot kraven på en ständigt ökad professionalisering, en kamp som det i längden kan bli svårt att vinna. Även om de kommunala myndigheterna inte har bråkat med nationerna under 2001 vill de alltså betrakta oss som simpla krogar, men nationerna är ju så mycket mer. Det är emellertid inte så lätt att förklara för utomstående vilken betydelse nationerna har och har haft för studenterna vid Uppsala universitet de senaste 350 åren. Jag hoppas att många kommande generationer av södermanland-nerikingar liksom vi skall kunna säga "vad hade väl studietiden i Uppsala varit utan den bästa av nationer".

Slutligen vill jag framföra ett stort tack till kuratorskollegor, ämbetsmän och landsmän, intendent Håkan Gauffin och nationens sekreterare Anneli Rönnqvist samt övrig fast anställd personal för ett fantastiskt år vid Södermanlands-Nerikes nation.

Nationens ämbetsmän och nämnder hösten 2001 och våren 2002

Ämbete	Titel	Förnamn	Efternamn	Period
Inspektor	vice Rektor	Leif	Lewin	
Proinspektor	Professor	Lennart	Persson	
Skattmästare	Jur. kand.	Gunnar	Ekman	
Förste kurator	Stud.	Carl-Fredrik	Hamilton	
Andre kurator	Stud.	Stefan	Jansson	HT 01
Andre kurator	Stud.	Annemo	Huss	VT 02
Tredje kurator	Stud.	Johan	Brännström	
1e fanbärare.	Stud.	Annemo	Huss	HT 01
	Stud.	Stefan	Poon	VT 02
2e fanbärare	Stud.	Stefan	Poon	HT 01
	Stud.	Sandra	Wesolowski	VT 02
Antikvarie	Stud.	Sara	Ottosson	
Arkivarie	Stud.	Morgan	Malm	
Barmästare	Stud.	Annica	Kjellgren	HT 01
Barmästare	Stud.	Alexander	Widén	VT 02
Besvärskott		Inspektor		
	Nationsjurist	Anders	Frigell	
	Jur. stud.	Gustaf	Lind	
Bibliotekarie	Stud.	Magnus	Danielson	
Biblioteks nämnden		Bibliotekarien		
		Andre kurator		
		Arkivarierna		
	Stud.	Erik	Isman	
	Stud.	Christoffer	Stavenow	
	Stud.	Anders	Wahlgren	
	Stud.	Fredrik	Armerin	
	Stud.	Lotta	Bennbom	
	Stud.	Anna	Zeidler	
	Stud.	Carl	Ehrenkrona	
	Stud.	Tom	Malmquist	
Datorförman	Stud.	Jesper	Sagebrand	
Filmförman	Stud.	Alexander	Widén	HT 01
	Stud.	Gabriel	Liljenström	VT 02
Förvaltningsdirektion		Skattmästaren		
		Förste kurator		
		Andre kurator		
		Tredje kurator		
	Fil. kand.	Agneta	Björnsjö	
	Advokat	Lars	Ekman	
	Redov.chef	Bo	Lindquist	
	Jur. kand.	Stefan	Ränk	
		Jan	Gustavsson	
	Direktör	Göran	Ågerup	
Helgkaffevård	Stud.	Charlotta	Rask-Andersen	HT 01
	Stud.	Tove	Kullberg	HT 01

	Stud.	Anna	Sandén	HT 01
	Stud.	Anna	Blute	HT 01
	Stud.	Lisa	Widén	VT 02
	Stud.	Annica	Moore	VT 02
	Stud.	Anton	Sikström	VT 02
	Stud.	Alejandro	Firpo	VT 02
Hovmästare	Stud.	Lotta	Bennbom	HT 01
	Stud.	Ruth-Maric	Löllgen	HT 01
	Stud.	Daniel	Mendoza	IIT 01
	Stud.	Martin	Savén	VT 02
	Stud.	Olof	Ehrenkrona	VT 02
Idrottsförman	Stud.	Gustav	Karlberg	
Internationell sek.	Stud.	Charlotte	Tarschys	HT 01
	Stud.	Jenny	Forsberg	HT 01
	Stud.	Anna	Lindgren	VT 02
	Stud.	Lisa	Lindström	VT 02
Klubbmästare	Stud.	Kajsa	Bennbom	HT 01
	Stud.	Ulrika	Gustafsson	HT 01
	Stud.	Lotta	Bennbom	VT 02
	Stud.	Sai-Wing	Cheung	VT 02
Krönikör	Stud.	Sandra	Paulmann	HT 01
	Stud.	Kristoffer	Löf	VT 02
Kårmarskalk	Stud.	Karin	Stenstam	HT 01
	Stud.	Jon	Smedsaas	VT 02
Köksmästare tf.	Stud.	Jon	Smedsaas	HT 01
Köksmästare	Stud.	Annika	Ingelsson	VT 02
Kördirektör	Stud.	Jonas	Bergman	
Miljöförman	Stud.	Sai-Wing	Cheung	HT 01
	Stud.	Karin	Örtegren	VT 02
Musikanförare	Stud.	Karin	Bergman	
Nationsfotograf	Stud.	Karin	Beckman	HT 01
	Stud.	Kajsa	Bennbom	VT 02
	Stud.	Daniel	Mendoza	VT 02
Nationsfullmäktige		Inspektör		
		Proinspektör		
		Skattmästaren		
		Förste kurator		
		Andre kurator		
		Tredje kurator		
		Programvärdar		
		Programsekr.		
		Klubbverket		
		Nationsnämnden		
Nationskaplan	Teol. kand.	Elisabeth	Lundin	
Nationskaplan	Teol. kand.	Sigrid	Sundmark	
Nationsnämnden		Förste kurator		
		Andre kurator		
		Tredje kurator		
	Stud.	Karin	Stenstam	
	Stud.	Kajsa	Bennbom	
	Stud.	Mathias	Lindner	
	Stud.	Kristoffer	Löf	
	Stud.	Ulf	Luvö	

	Stud.	Kristina	Lundell	
	Stud.	Patrik	Ahlbeck	
	Stud.	Stefan	Hansson	
Nationsnämnden suppl.	Stud.	Emma	Eriksson	
	Stud.	Erik	Isman	
Nämndsekreterare	Stud.	Karin	Örtegren	HT 01
	Stud.	Erik	Isman	VT 02
Närradioförman	Stud.	Daniel	Prochéus	HT 01
	Stud.	Thomas	Neidenmark	HT 01
	Stud.	Anna	Zeidler	VT 02
	Stud.	Alejandro	Firpo	VT 02
PR-förman	Stud.	Anton	Sikström	HT 01
	Stud.	Christoffer	Stavenow	VT 02
	Stud.	Per	Westermark	
Programsekr.	Stud.	Tove	Hammarlund	HT 01
	Stud.	Mattias	Rundberg	VT 02
Programvärd	Stud.	Mattias	Rundberg	HT 01
	Stud.	Olof	Ehrenkrona	HT 01
	Stud.	Theresa	Hellman	VT 02
	Stud.	Tove	Kullberg	VT 02
Recentiorsförman	Stud.	Karin	Örtegren	HT 01
	Stud.	Jonna	Ekman	VT 02
	Stud.	Emil	Sanders-Lindberg	
Redaktör	Stud.	Elisabeth	Blennow	
	Stud.	Jonna	Ekman	HT 01
	Stud.	Carolina	Carneck	VT 02
Restaurangchef	Stud.	Katarina	Ahlesten	HT 01
	Stud.	Johanna	Svensson	VT 02
Seniorförening Ordf.	Nationsjurist	Anders	Frigell	
Spexdirektör	Stud.	Kristoffer	Löf	
	Stud.	Michell	Julin	
Stadgeutskottet	Stud.	Kristoffer	Löf	HT 01
	Stud.	Robert	Johansson	VT 02
	Stud.	Erik	Isman	
	Stud.	Enrique	Novella	
Stipendienämnden		Förste kurator		
		Stipendiesekr.		
	Stud.	Petra	Lindquist	
	Stud.	Ulrika	Gustafsson	
	Stud.	Jessica	Tindre	
	Stud.	Tesi	Aschan	
	Stud.	Johanna	Svensson	
	Stud.	Daniel	Mendoza	
	Stud.	Alexander	Widén	
	Stud.	Mattias	Rundberg	
Stipendiesekreterare	Stud.	Annica	Kjellgren	
Sånganförare	Stud.	Pernilla	Gertell	HT 01
	Stud.	Daniel	Prochéus	VT 02
Teaterdirektör	Stud.	Karin	Jensen	
Tisdagsvärd	Stud.	Sandra	Paulmann	HT 01
	Stud.	Sofia	Björkvi	HT 01
	Stud.	Ebba	Hyckenberg	VT 02
	Stud.	Karolina	Löf	VT 02

Torsdagsvärd	Stud.	Johanna	Svensson	HT 01
	Stud.	Theresa	Hellman	IIT 01
	Stud.	Jenny	Lundkvist	VT 02
	Stud.	Charlotte	Tarschys	VT 02
Valutskottet		Förste kurator		
	Stud.	Emma	Eriksson	HT 01
	Stud.	Pernilla	Gertell	HT 01
	Stud.	Anna	Tuominen	HT 01
	Stud.	Carolina	Dubowicz	HT 01
	Stud.	Sandra	Paulmann	HT 01
	Stud.	Johanna	Svensson	HT 01
	Stud.	Emil	Sanders-Lindberg	VT 02
	Stud.	Mikael	Corell	VT 02
	Stud.	Sara	Ramström	VT 02
	Stud.	Patrik	Ahlbeck	VT 02
	Stud.	Ulf	Luvö	VT 02
	Stud.	Mårten	Sandmark	
	Stud.	Kristina	Lundell	
	Stud.	Enrique	Novella	
	Stud.	Petra	Lindquist	
	Stud.	Marcus	Andersson	
	Stud.	Mattias	Rundberg	

Seniorföreningen:

Nya medlemmar sedan förra Majhälsningen

Ständiga

Gunnel Forsberg-Warringer
Kaggensg. 6
392 32 KALMAR

Fil.stud. Olivia Kraus
S:t. Larsg. 6 B A 40
753 11 UPPSALA

Jur.stud. Stefan Jansson
Kungsängsg. 48
753 22 UPPSALA

Erik Isman
Krong. 2 B, 21-22
752 38 UPPSALA

Kajsa Bennbom
Fredsg. 2 B
753 13 UPPSALA

Johan Brännström
Krong. 4 A
752 38 UPPSALA

Prof. Lennart Persson
Vindhemsgr. 13

Erik Rolfhamre
Tavastg. 14, 3 tr.

752 27 UPPSALA

Peter Axelsson
Kometv. 39, 3 tr.
183 48 TÄBY

Jur.kand. Anders Holmestig
Arbetarg. 30
112 45 STOCKHOLM

Sai-Wing Cheung
S:t. Olofsg. 14
753 12 UPPSALA

118 24 STOCKHOLM

Med.dr. Leg.läk. Arvo Hänni
Kälsta, Torstuna
740 83 FJÄRDHUNDRA

Jur.stud. Annemo Huss
Karlsrog. 15 H 3
752 38 UPPSALA

Lotta Bennbom
Linnég. 7
753 32 UPPSALA

Ändring från årsbetalande till ständig medlem

Maria Ehn-Notrica
Herrgårdsv. 9 A
756 51 UPPSALA

Jur.kand. Jan Stålhammar
Lilla Malma gård, Pl. 416 A
756 47 UPPSALA

Sofia Risinger
Borgv. 2
752 36 UPPSALA

Årsbetalande

Mikko Östlund
S:t. Eriksg. 85, ug 2
113 32 STOCKHOLM

Anders Backlund
Norbyv. 75 B, nb
752 39 UPPSALA

Jonas Gombrii
S:t. Johannesg. 34 A
752 33 UPPSALA

Patrick Lindevall
S:t. Larsg. 6 B 18
753 11 UPPSALA

Innehållsregister 1993-2002 för Södermanlands-Nerikes nations Majhälsningar

Tidigare har register förekommit i Majhälsning åren 1937, 1947, 1957, 1967, 1982 och 1992.

UPPSATSER OCH TAL

- ANDOLF, ÅKE: *På Madagaskar - då och nu*. Nr 65-1995 s.13-19.
BODSTRÖM, LENNART: *Uppväxt och utbildning*. Nr 75-2002 s. 17 -22
CARLSSON, PER: *Renoveringen av Arkadien*. Nr 67-1994 s. 24-26
CEDERQVIST, MIKAEL: *SNart -97. Södermanlands-Nerikes Arbete i RenoveringsTider*. Nr 68-1995 s. 29-30
DANIELSSON, MAGNUS: *Att angöra en hylla, en exposé över nationens arkiv*. Nr 73-2000 s. 29-32.
EHNMARS, ANDERS: *Grupporträtt med utrikesminister*. Nr 74-2001 s. 15-17.
EKLUND, KARL JOHAN: *Uppsalas äldsta bevarade trähus*. Nr 66-1993 s.7-11.
EKLÖF, BO och EKMAN, GUNNAR: *Ombyggnaden av nationshuset*. Nr 70-1997 s. 11-13.
EKLÖF, MATIAS: *Ny pub åt publicum*. Nr 66-1993 s. 12-13.
ELVERS, JOHAN: *Kamratfesten 1927*. Nr 70-1997 s. 17-23.
FRIGELL, ANDERS: *Blev nationens inspektor felaktigt dömd?* Nr 75-2002 s. 11-16
GELOTTE, GÖRAN: *Södertälje - stad i över tusen år*. Nr 73-2000 s. 24-28.
GOMBRII; LARS och SJÖSTRÖM, VOLMAR: *Något om livet i Carthago*. Nr 74-2001 s. 26-30.
HENRIKSÉN, CHRISTER: *Bidrag till På Madagaskars äldsta historia*. Nr 70-1997 s. 25-30
LINDER, ERIK HJALMAR: *Ut ur tjugotalet (och femtotalet)*. 67-1994 s. 7-16.
LINDEVALL; PATRIC: *Nerikes nation 1648-1998. 350 år att minnas*. Nr 71-1998 s. 27-29.
MORÉN, THEODOR: *En skön själs bekännelse. Gökverser från den 29 oktober 1870*. Nr 71-1998 s. 17-18.
MÅRTENSSON, JAN: *Olaus Petris, Torsten Ehrenmarks och min egen skola*. Nr 72-1999 s. 23-29.
NORLANDER, BRITA: *Karl Asplund, sörmlänning*. Nr 68-1995 s. 7-12.
NORRMAN, ERIK: *Södermanlands grip och Nerikes ros i ny förening*. Nr 69-1996 s. 29-30.
NYLANDER, TITTI och SÖRBOM, PER: *Såvitt vi minns*. Nr 67-1994 s. 17-20.
REDELIUS, GUNNAR: *Det gamla Carthago*. Nr 74-2001 s. 18-25.
REUTERSWÄRD; ÅSA: *H Lahng - vem är han?* Nr 70-1997 s. 14-16.
RYDBERG, HARALD: *Hornboskapen (ca) 150 år*. Nr 67-1994 s. 21-23.
RYDBERG, HARALD: *En Mohren-Madagaskar-akademi?* 72-1999 s. 30-32.

- RYDBERG, HARALD: *Saxon, Närkesarkivet och Gällerstastenen*. Nr 72-1999 s. 12-14.
RYDBERG, HARALD: *Brundisium*. Nr 73-2000 s. 14-23.
RYDBERG, HARALD: *Världsmästare i TV-underhållning*. Nr 75-2002 s. 23-27.
SELLBERG, LARS: *Gabriel Djurklou som fri herre i Uppsala*. Nr 69-1996 s. 15-15-28.
SKÖRDEMAN, GUSTAF och RYDBERG, HARALD: *Kuratorskonventet - Nationernas förbund eller Förenta nationeran*. Nr 68-1995 s. 20-28.
SMEDBERG, JAN-OLOF: *Nationens återfunna filmskatt*. Nr 74-2001 s. 7-14.
STRANDBERG, SVANTE: *Något om sörmländska sjönamn*. Nr 71-1998 s. 7-12.
STRANDBERG, SVANTE: *Något om sjönamn i Närke*. Nr 72-1999 s. 7-11.
STRANDBERG, SVANTE: *Något om namn på större orter i Närke och Sörmland*. Nr 75-2002 s. 7-10
SUNDIN, BOSSE: *Vägen till idealtillvaron: Saxon och sekelskiftets reformrörelser*. Nr 72-1999 s. 15-22.
WIRMARK, DAVID: *Uppsala-år i efterkrigstid — fritt ur minnet*. Nr 69-1996 s. 7-14.
ZETTERBERG, ULRİK: *Ett flaggöverlämnande 1903*. Nr 71-1998 s. 19-26.
ÅGREN, HENRIK: *Nationsområdets namn*. Nr 73-2000 s. 7-13.
ÅKERMARK, BO E.: *Antimemoarer från forntiden*. Nr 71-1998 s. 13-16.
ÅMAN, ANDERS: *Tre sätt att se på hus*. Nr 70-1997 s. 9-10.

REDAKTIONELLT

- Stadgar för Södermanlands-Nerikes nations Seniorer* (återantagna vid årsmöte den 27 november 1996). Nr 70-1997 s. 53-55.
"... ett enkelt hemtrefligt nationshus" *Södermanlands-Nerikes nation under 100 år*. Nr 71-1998 s. 30-32.
Från föreställningarna av "Mohrens sista suck" och "På Madagaskar" på Stadsteatern i maj 1997. Nr 71-1998 s. 34-35.
Lundeq. och Wallinarna. Nr 75-2002 s. 28
Register för årgångarna 1993-2002. Nr 75-2002 s. 44-48

REDAKTÖREN

Glad Vår! (Harald Rydberg) 66-1993: s. 3 - 75-2002 s. 3

FRÅN HÖST TILL HÖST

(Seniorföreningens ordförande)

66-1993 s. 5-6	Hans Corell
67-1994 s. 5-6	Hans Corell
68-1995 s. 5-6	Jan-Olof Smedberg
69-1996 s. 5-6	Jan-Olof Smedberg
70-1997 s. 7-8	Jan-Olof Smedberg

71-1998 s. 5-6	Jan-Olof Smedberg
72-1999 s. 5-6	Jan-Olof Smedberg
73-2000 s. 5-6	Jan-Olof Smedberg
74-2001 s. 5-6	Anders Frigell
75-2002 s. 5-6	Anders Frigell

FRÅN VÅR TILL VÅR

(Förste kurators årsberättelse)

66-1993 s. 23-30	Eva Öhman
67-1994 s. 35-41	Magnus Corell
68-1995 s. 34-41	Gustaf Lind
69-1996 s. 35-42	Karin Eckerred
70-1997 s. 36-43	Jan Silvergren
71-1998 s. 36-41	Hemming Lindell
72-1999 s. 37-42	Daniel Johansson
73-2000 s. 39-45	Emma Syrén
74-2001 s. 33-41	Thomas Neidenmark
75-2002 s. 30-36	Carl-Fredrik Hamilton

NATIONENS EKONOMI

(Andre kurators berättelse)

66-1993 s. 31	Martin Fors
67-1994 s. 42	Fredrik Forss
68-1995 s. 42-43	Katarina Wigle
69-1996 s. 43-44	Agneta Björnsjö
70-1997 s. 44-45	Johannes Hylander
71-1998 s. 42-43	Per Torsten Fredriksson
72-1999 s. 43-44	Hugo Barklund
73-2000 s. 46-47	Pontus Scherp
74-2001 s. 42-43	Kristoffer Löf
75-2002 s. 37-38	Stefan Jansson

IN MEMORIAM

<i>Berg, Gösta.</i>	Av Carl-Martin Edsman. 66-1993 s. 14-15
<i>Blomquist, Bo.</i>	Av Harald Rydberg. 69-1996 s. 31
<i>Boström, Sylvia.</i>	Av Åke Boström. 70-1997 s. 34
<i>Carlsson, Sune.</i>	Av Hans Norman. 73-2000 s. 36-37
<i>Delblanc, Sven.</i>	Av Lars Lönnroth. 66-1993 s. 15-17
<i>Edén, Ingrid.</i>	Av Harald Rydberg. 68-1995 s. 31-33
<i>Eklöf, Kurt.</i>	Av Sten-Sture Landström. 69-1996 s. 31-32
<i>Florin, Maj-Britt.</i>	Av Lars-König Königsson. 67-1994 s. 27-28
<i>Forss, Bjarne.</i>	Av Harald Rydberg. 74-2001 s. 31-32

<i>Fridh-Gabrielsson, Ulla-Bella.</i>	Av Carl-Uno Sjöblom. 67-1994 s. 28-29
<i>Frigell, Sven.</i>	Av Nils Brage Nordlander. 73-2000 s. 35
<i>Hakelien, Nils.</i>	Av Carl-Uno Sjöblom. 69-1996 s. 32-34
<i>Kinnander, Bengt.</i>	Av Gun Widmark. 68-1995 s. 33
<i>Kärnekull, Timo.</i>	Av Jan Mårtensson. 66-1993 s. 17-19
<i>Linder, Erik Hjalmar.</i>	Av Lars Lönnroth. 67-1994 s. 29-30
<i>Lindmark, Lars.</i>	Av Erik Ehn. 66-1993 s. 19-20
<i>Schnell, Ivar.</i>	Av Orvar Starbäck. 67-1994 s. 30-32
<i>Segerstedt, Torgny.</i>	Av Leif Lewin. 72-1999 s. 33-34
<i>Svensson, Sven G.</i>	Av Erik Rankka/red. 70-1997 s. 32-34
<i>Sörbom, Gunnar.</i>	Av Gunnar Annell. 66-1993 s. 20-21
<i>Teijler, Börje.</i>	Av Lars Otto Berg. 70-1997 s. 35
<i>Westerberg, Conny.</i>	Av Lennart Norlén/Gunnar Wijkman. 67-1994 s. 32-33
<i>Westberg, Jan.</i>	Av Jan Henrik Thorselius. 68-1995 s. 31
<i>Wretblad, Lars.</i>	Av Richard Ringmar. 67-1994 s. 33-34
<i>Åqvist, Gösta.</i>	Av Bengt-Georg Gilmark. 73-2000 s. 37-38

Avlidna med korta notiser av Redaktören

<i>Anders Bäcklund, Per Giertz, Sam Hallin, Bo Axelsson Johnson och Valter Åman.</i>	71-1998 s. 33
<i>Gunnar Atmer, Maj-Britt Ekegård, Rolf Erben, Sylvia Hedblom, Arne Hellberg, Lennart Hultgren, Sven Lindquist, Arne Stade, Sten Åkerlund och Bengt Åkerrén.</i>	72-1999 s. 34-36

Förteckningar över avlidna landsmän

66-1993 s. 22
67-1994 s. 26
68-1995 s. 30
69-1996 s. 34
70-1997 s. 31
71-1998 s. 32
72-1999 s. 36
73-2000 s. 38
74-2001 s. 31
75-2002 s. 29

Hedersledamöter 1993-2002

75-2002 s. 29

Nationens ämbetsmän och nämnder

Mot slutet i varje årgång

Föreningar inom nationen

Ofta i slutet av varje årgång

Seniorföreningens medlemmar

I slutet av varje årgång redovisas förändringar i medlemsstocken under året. Fullständiga förteckningar finns i nr 66-1993 s. 37-47 samt som lösa bilagor till nr 69-1996 och nr 74-2001.

Seniorföreningens styrelse

Sammansättningen redovisas på s. 4 i resp. årgång.